Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной
декабриин 21-hээ гарана
1977 оной
октябриин
4
вторник
230 (14647).
Сэн 2 мүнгэн.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

1977 оной октябриин 3-да КПСС-эй Центральна …тедэй Пленум болоо.

…вет Социалис Республиканuудай Союзай …итуциин (Үндэhэн Хуулиин) проект болон тэ…е бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүд …» КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, Конституционно комиссиин Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлые Пленум зүбшэн хэлсээ.

Нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл тушаа ЦК-гай Пленум тогтоол абаа, тэрэнь хэблэлдэ толилогдохо.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр К. У. Черненкые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадаар ЦК-гай Пленум hунгаа.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн нүхэр В. В. Кузнецовые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадаар ЦК-гай Пленум hунгаа

ЦК-гай Пленум нүхэд В. П. Демиденко, Н. К. Кириченко, П. С. Плешаков, А. М. Фоминых гэгшэдые кандидадhаа КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ оруулаа

Энээгээр КПСС-эй ЦК-гай Пленум хүдэлмэреэ дүүргээ.

СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ СОЮЗАЙ КОНСТИТУЦИИН (ҮНДЭҺЭН ХУУЛИИН) ПРОЕКТ БОЛОН ТЭРЭНИИЕ БҮГЭДЭ АРАДАЙ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЫН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

1977 ОНОЙ ОКТЯБРИИН 3-да КПСС-эй ЦК-гай ПЛЕНУМЭЙ АБАҺАН ТОГТООЛ

«Совет Социалис Республиканuудай Союзай …ституциин (Үндэhэн Хуулиин) проект болон …ние бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүд …» КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, …Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүү…э, Конституционно комиссиин Түрүүлэгшэ нү… Л. И. Брежневэй элидхэлые хүсэд бүрин hай…

Конституционно комиссяар үзэмжэдэ табигда… Совет Социалис Республиканuудай Союзай …туциин (Үндэhэн Хуулиин) проектые бүгэдэ …й зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүдэй үндэhөөр оруулагдаhан нэмэлтэнүүдтэйнь, тодорхойлолтонууд болон заhабаринуудтайнь гол түлэб hайшааха. Конституциин проектые СССР-эй юhэдэхи зарлалай Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сессиин үзэмжэдэ табиха.

Конституциин проект болон тэрэниие бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүд тухай СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ элидхэл хэхыень КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, Конституционно комиссиин Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневтэ даалгаха.

3. СССР-эй Конституциин проектые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэхэ үедэ гүрэнэй, ажахын болон культурна байгуулалтын тодорхой участогуудай хүдэлмэри hайжаруулха тушаа ажалшадай оруулhан бүхы дурадхалнуудые ба ажаглалтануудые анхаралтайгаар хаража үзэхыень, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлхээр хэрэгтэй хэмжээнүүдые абахыень партийна болон советскэ органуудта, министерствэнүүд болон захиргаануудта, профсоюзна, комсомольско болон олониитын бусад организацинуудта даалгаха

ЕХЭ ЗАМАЙ ШАТАНУУД

Б. С. СЕМЕНОВ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ

…СОЮЗАЙ Верховно …ээлжээтэ бэшэ сес… …дэр манай Эхэ оро… …лэл — Москва хото… …дэхэнь. Олон милли… …ет хүнүүд Кремлиин Ехэ зал тээшэ ан… хандуулжа байна. …үзэлтэй бүхы хүн тү… анхаралаа иишэ хан… Бүтэдэ ниитын ниимэ hонирхол эли юм. Ушарынь юуб гэхэ… …едүүдэй ороной гүрэ… …сагай Верховно орга… …сесси СССР-эй шэнэ …туциие — Совет гүрэ… …Үндэhэн хуулиие хара… …сэд, баталан абаха

…СС-эй ЦК-гай майн …Пленум дээрэ нү… …И. Брежнев элидхэл …СССР-эй шэнэ Кон… …иин удха шанар ту… …лэжэ элирхэйлээ hэн: …эй дүримүүдые бэе… …манай гүрэнэй ажа… …бүхы ажал ябуулгые, …захиргаануудай ор… …ай бүхы хүдэлмэриие …ай талаар шэнэ хэм… …хүргэхэ ёhотой… …эй шэнэ Конститу… …хүгжэлтэ түгэс социа… …Конституциие, бай… …дажа байhан комму… …Конституциие бата… …алга манай орондо …үйлэ хэрэг болохо… …дна, мүн уласхоорон… …улай ехэ удха ша… …үйлэ хэрэг болохонь …үй. Тэрэниие бэе… …манай Эхэ оронhоо …саагуур удаан сагай …нүлөө үзүүлжэ бай…

…ай шэнэ Конститу… …шахадаа, хүнүүд со… …общественн эрхэтэ… …энүүдэй ба сүлөө… …үргэн ехэ, олон ян… …ые бүри элеэр ха… …болохо юм. Илгаагүй …арадай, тэрэнэй бүхы ангинуудай, бүлэгүүдэй баян дэлгэр байдалые, соёл культурые таhалгаряагүйгөөр урдаа табиhан, энэ уг зорилгые туйлахын тула эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байhан гүрэниие тэрэнэй дүримүүд дотор дэлхэй хараха байна».

Верховно Соведэй сесси ондоо түүхэтэ шухала үйлэ хэрэгэй урда тээхэнэ болохоёо байна — hара үнгэрхэдэ совет хүнүүд, бүхы түрүү ба түрүү үзэлтэй хүн түрэлтэн Агууехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойе hайндэрлэхэ байна.

Манай ороной хүсэндөө байhан Конституциин Соведүүдэй Бухэсоюзна VIII съезд дээрэ 1936 оной декабриин 5-да баталагдан абтаhаниинь мэдээжэ. Тэрэ гэhэнhээ хойшо 40 гаран жэл үнгэрөө. Эдэмнай ямар жэлнүүд гээшэб! Эдэмнай дайнай урда тээхи үеын шэн габьяата ажалай жэлнүүд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ немецко-фашис булимтарагшадтай хэhэн баатаршалгата, жэшээлэшэгүй тэмсэлэй жэлнүүд, ороной дайнда hандаргагдаhан арадай ажахые hэргээлгын зориг бадаруулма ажалай ба коммунис байгуулалтын замаар урагшаа хурдан түргэнөөр дабшалгын жэлнүүд болоно.

Шэнэ Конституци Агууехэ Октябриин социалис революциин политическэ, экономическа ба социальна эдэ бүхы туйлалтануудые элирхэйлэн харуулжа, батадхан абаха юм. Манай орон дотор обществын, гүрэнэй болон хүн зоной тала баримталгын нэгэ эшэ үндэhэтэй байhаниинь конституциин статьянууд дотор үшөө дахин элирхэйлэгдэнэ.

Дүрбэ hара соо совет арад шэнэ Конституциин проектые халуунаар, ехэ hонирхолтойгоор зүбшэн хэлсээ. Конституционно комиссиин Түрүүлэгшэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежнев Конституционно комиссиин заседанинууд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ингэжэ тэмдэглэбэ: «Манай гүрэнэй Үндэhэн хуулиие зүбшэн хэлсэлгэдэ бүхы парти, бүхы совет арад хабаадаа. Энэ талаар манай ябуулhан бүхы хүдэлмэриhөө ямар гол тобшолол хэлтэйб гэхэдэ, минии hанамжын ёhоор, манай парти, манай арад тон бата нэгэдэлтэй байhанаа, коммунизм байгуулгын гол зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгые тон шухалада тоолодог байhанаа үшөө дахин элирхэйлэн харуулба.

Совет арад тэдэнэй үзэмжэдэ табигдаhан документын удхые үнэн зүрхэнhөө hайшаагаа.

Бүхы совет арадай хамтын дүй дүршэлөөр проектые баяжуулха арга олгогдоо гээд эдэнэр нэгэн hаналтайгаар тэмдэглээ».

Манай республикын ажалшад, бүхы совет арадтал адли, агууехэ Эхэ оронойнгоо түлөө ехээр омогорхон баярлажа, СССР-эй шэнэ Конституциин проектые хүлеэн абаhан байна. Хаа хаанагүй — республикын предприятинуудта, барилганууд дээрэ, колхоз, совхозуудта, эмхи зургаануудта, организацинуудта Үндэhэн хуулиин проектые эдэбхитэйгээр, бүтэмжэтэй hайнаар зүбшэн хэлсээ.

СССР-эй шэнэ Конституциин проектын толилогдоhон үдэрhөө хойшо ажалшадай 6 мянга шахуу суглаан республика доторнай үнгэргэгдэжэ, Буряад ороной хүн зоной олонхинь тэдээндэ хабаадаhан байха юм. Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй, авиационно заводой, мяханай комбинадай, шэлэй, судназаhабарилгын, прибор-бүтээлгын заводуудай, барилгын олон эмхинүүдэй, колхоз, совхозуудай, эмхи зургаануудай коллективүүдтэ Конституциин проектые шэнжэлэлгэ, зүбшэн хэлсэлгэ үзэл сурталай-политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэрhэн байна. Суглаанууд болон митингнүүд дээрэ үргэн ниитэ ажалшад проектые нэгэн hаналтайгаар, халуунаар hайшааха зуураа, 24 мянга шахуу дурадхал оруулhан, ажаглалта хэhэн байха юм. Эдэ дурадхалнууд соо ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, социалис зөөри сахин хамгаалха, ажалай журам бэхижүүлхэ, ажалшадай коллективүүдтэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие hайнаар табихын түлөө хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые шангадхаха тухай анхарал хандуулагдана. Байгаалида гамтайгаар, эзэн ёhоор хандаха, тэрэнэй үнэтэ баялигуудые гамтайгаар ашаглаха, оршон тойронхи байгаалиие сахин хамгаалха — эдэ бүгэдэ проектые зүбшэн хэлсэлгын үшөө нэгэ шэглэл болоhон байгаа.

Эхэнүүд болон ургажа ябаа залуу үетэниие сахин хамгаалгада хабаатай Үндэhэн хуулиин статьянууд ехэ анхарал татаба, hонирхол үүсхэбэ.

Республикын партийна эдэбхитэдэй, партийна эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ, Верховно Соведэй сесси болон нютагай бүхы Соведүүдэй сессинүүд дээрэ СССР-эй Конституциин проектые зүбшэн хэлсээ.

Республикымнай хүдэлмэришэд, колхознигууд болон интеллигенци СССР-эй Конституциин проектые бүхы дээрэнь hайшаажа, манай Эхэ ороной экономико бэхижүүлхэ, соёл культурые хүгжөөхэ, уласхоорондын нэрэ хүндыень дээшэлүүлхэ тухай саг үргэлжын оролдолго гаргаhанайнь түлөө, арад зоной hуудал байдал тухай эсэгэ ёhоной анхарал хандуулhанайнь түлөө түрэл Коммунис партидаа, тэрэнэй Центральна Комитедтэ, нүхэр Леонид Ильич Брежневтэ халуун баяр баясхалан хүргэнэ.

ШЭНЭ СОЦИАЛИС нацинуудые hалбаран бадаруулhан, эдэнэй экономико ба соёл культурыень хүсэн түгэлдэрөөр хүгжөөhэн, СССР-эй бүхы арадуудай аха дүүгэй хани барисаае, харилсан туhалалсалгые бэхижүүлhэн ленинскэ национальна политикын түүхэтэ илалтанууд СССР-эй шэнэ Конституци дотор хууляар бүрин хүсэдөөр батадхагдаhан байна.

Буряад арадта өөрын гүрэн түрэ олгоhон, таби гаран жэлэй урда тээ автономито республика байгуулhан ушар баримта хадаа социалис демократиин бодото бэелэл мүн.

Коммунис партиин хүтэлбэреэр, Совет гүрэнэй саг үргэлжын анхарал оролдолгоор, олон үндэhэ яhатанhаа бүридэhэн манай Эхэ ороной арадуудай, нэн түрүүн агууехэород арадай аха дүү ёhоной туhаламжаар Буряад орондо социально-экономическа үндэhэн ехэ хубилалтанууд болоо. Республика дотор промышленна ехэ үйлэдбэри байгуулагдаа. Энэ талаар бүхы юумэеэ шэнээр бүтээхэ болоогдоо. 200 гаран ехэ предприяти баригдаа. Манай предприятинуудта бүтээн гаргагдаhан продукци ороной бүхы шахуу областьнуудта, хизаарнуудта, республиканuудта, дэлхэйн хэдэн арбаад гүрэндэ эльгээгдэдэг. Республика соогуурнай үргэн ехэ капитальна барилга хэгдэнэ. Завод, фабриканууд, электростанцинууд, байрын гэрнүүд, hургуулинууд, больницанууд, хүүгэдэй эмхи зургаанууд баригдаа, мүнөөшье баригдажа байна. Хүдөө ажахыемнай арадай ажахын ехэ, оньhожоруулагдамал hалбаринь болохо, хүдөө ажахын продукци горитой ехээр үйлэдбэрилнэ.

Соёлой үндэhэн хубилалтанууд хэгдээ. Наукануудай академиин Сибириин отделениин филиал, 4 дээдэ hургуули, тусхай дунда 21 hургуули, юрэнхы эрдэмэй олон hургуулинууд, элүүржүүлгын ба соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд хүдэлмэрилнэ. Мүнөө республика доторнай үндэр мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, эрдэмтэд, артистнууд, уран зохёолшод, композиторнууд болон уран зураашад эдэбхитэй hайнаар ажаллажа байна. Коммунис байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ эдэнэр эрдэм мэдэрэлээ, дүй дүршэлөө, эршэ хүсэеэ элсүүлнэ. Буряад арадай дундаhаа урган гараhан хүнүүд олон юм. Хүнүүдэй hуудал байдал үндэhөөрөө hайжараа, хото городууд болон hуурин тосхонууд болбосон түхэлтэй болоо. Ажабайдалнай тад ондоо, жэшээлэшэгүй hайн, ажана тэниглэн болонхой. Эдэ бүгэдэ имагтал Агууехэ Октябриин илаhанай ашаар, совет байгуулалтын ашаар, СССР-эй Конституциин суртал hургаалнуудые бэелүүлhэнэй ашаар туйлагдаhан байна.

Буряад орон олон үндэhэ яhатанhаа бүридэhэн республика мүн. Манай Эхэ ороной 100 шахуу үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд: ородууд болон буряадууд, украинцууд болон эвенкнүүд, белорусууд болон татарнууд, мүн бусад арадууд тэрэнэй предприятинуудта, барилганууд дээрэ, колхоз, совхозуудта, организацинууд ба эмхи зургаануудта ажаллажа байдаг. Бата хани барисаан, аха дүүгэй холбоон, уг зорилгонуудай, хүсэл эрмэлзэлгэнүүдэй ба аша туhын нэгэдэл эдэниие бултыень холбоно бшуу.

Ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлажа, шухала үйлэ хэрэгүүдые, hайндэрнүүдые угтадаг hайн hайхан ёhо заншал совет хүнүүдтэ бии. Ойн баярай жэлдэ энэ ёhо заншалынь сахигдан арьбадхагдаhан байна.

Манай республикын ажалшад бүхы совет арадтай хамта КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, хараалагдаhан түсэбүүд болон социалис уялгануудые дүүргэхын түлөө оролдосотой нэтэрүүгээр тэмсэжэ байна. Промышленна продукци гүрэндэ худалдаха юhэ hарын түсэб дүүргэгдээ. Түсэбhөө гадуур нилээд ехэ шулуу нүүрhэн, барилгын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүд үйлэдбэрилэн гаргагдаа, хэдэн арбаад мянган кубометр модон зөөгдөө, автомобилиин, тракторай ба комбайнай олон двигательнүүд заhабарилагдаа. Галуута нуурай шахтын, Холбоолжоной шулуу нүүрhэнэй разрезэй, Хяагтын плавико-шпадай уурхайн, «Электромашина», «Теплоприбор», хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые гаргадаг, «Бурятсельмаш», Элхиин авто-заhабарилгын заводуудай коллективүүд продукци худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Промышленностьда бүтээсэ ехэтэй шэнэ түхеэрэлгэнүүд. тэрэ тоодо программна жолоодолготой станогууд жэл бүхэндэ тодхогдон табигдана, хүдэлжэ байгаа олон тоото түхеэрэлгэнүүд hэльбэн шэнэлэгдэнэ, автомат, поточно ба конвейерна лининүүд үйлэдбэридэ хэрэглэгдэнэ. Уралан нарижуулгын ба ухаалан зохёолгын дурадхалнууд олоор оруулагдажа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнэ.

Гусиноозерско ГРЭС-эй, барилгын индустриин ба барилгын материалнуудай промышленностиин, социально-соёлой хэдэн барилганууд, мал ажалай ба шубуу үсхэбэрилгын олон комплекснууд баригдажа байна.

Сагай уларилай хэды таарамжагүй байгаашье hаань, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ехэ амжалтануудые туйлаа. Байгша ондо мяха, hү, үндэгэ болон ноохо үйлэдбэрилэн абажа, гүрэндэ худалдалга дээшэлүүлэгдээ, үхэр

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

АРАДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭД МОСКВА МОРДОО

…hаяын үдэрнүүдэй нэгэн …Буряадай АССР-эй Ми…рнүүдэй Соведэй Бай… …соо СССР-эй Верховно …эдэй депутадууд суглар… …Шэг шарайнь урма бая… …халинхай. Эдэ нүхэд …эдэр нээгдэхээ байhан …СР-эй юhэдэхи зарлалай …ховно Соведэй ээлжээ… …бэшэ 4-дэхи сессидэ ха… …лсахаяа оронойнгоо …ол — Москва хото …обо.

…Буряадай АССР-эй Вер… …Соведэй Президиумэй …үүлэгшэ Б. С. Семёнов …хоноор эндэ үгэ хэлэ… …октябриин 4-дэ зар… …ад байhан СССР-эй …ховно Соведэй сесси дээ… …эй гүрэнэй Үндэhэн …баталагдахань гээшэ. …бликэ доторнай шэнэ …ституциин проект зүб… …хэлсэлгэ баяр баясха… …ба политическэ ехэ …лтын оршон байдалда …гэжэ тэмдэглэбэ.

Ажалшадай 6.000 митинг, суглаанууд боложо, 25 мянган хүн тэндэ hанамжа, дурадхалаа, ажаглалтаяа хэлэhэн байна.

Депутадуудай зүгhөө ЛВРЗ-гэй слесарьнүүдэй бригадир Е. М. Мацуков харюугай үгэ хэлэхэдээ «Түүхэтэ энэ сессиин хүдэлмэридэ хабаадаха байhандаа бидэнэрэй зүрхэ сэдьхэл баяраар халина. Буряадай республикын ажалшадай этигэл найдабари заатагүй харюулхабди» гэбэ.

Сугларагшадай дунда СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд — Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой механизатор О. Б. Аюшеев, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай бригадир В. И. Афанасьев, Семашкын нэрэмжэтэ республикын больницын стоматологическа отделениие дагша О. М. Омбоева, Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Ж. Б. Санжиев болон бусад бии. Эдэнэр барандаа ажалай баатарнууд, манай үнэн зүрхэнhөө омогорхожо байдаг хүнүүд. Хаанашье түрүү зэргэдэ ябадаг хадаа эдэ нүхэд арад зонойнгоо иимэ үндэр найдабарида хүртөөха юм. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ж. Б. Санжиев тухай hураг республика доторнай үргэнөөр таранхай. Тэрэнэй бүлэ даажа абаhан хонидоо эрхим hайнаар харууhалжа, жэл бүри зуун хонин бүриhөө 100, зууhаа дээшэ хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлнэ.

Жамбал Биликтуевич СССР-эй Верховно Соведэй депутат байhан тула hунгагшадайнгаа захяануудые дүүргэхын түлөө ходо оролдожо байдаг. Тэрэнэй оролдолгын ашаар лэ мүнөө колхозойнь түбтэ хүүгэдэй комбинат, клуб баригдажа байна. Ажаллаhанай зэргээр алдар соло, хайра шагнал гэдэг. Нүхэр Санжиев Ленинэй, Улаан Тугай орденуудаар шагнагданхай.

Ажалшадай нүгөөдэ этигэмжэтэ Октябрина Матвеевна Омбоевае абаад үзэе. Урихан шарайтай, эдэбхи үүсхэлтэй энэ эхэнэр республика дотороо мэдээжэ болоhоор үнинэй юм. Октябрина Матвеевна өөрөө врач байhан тула ажалшадай элүүр энхые сахиха хүдэлмэри хүгжөөхын тула хамаг хүсэ шадалаа зорюулжа байдаг. Һунгагшадай захяануудые дүүргэжэ, республикын стоматологическа поликлиникэ, 150 оронтой шүдэ аргалгын больница энэ табан жэлдэ бариха асуудал шиидхэлсэнэ. Эрхим врач О. М. Омбоева Ажалай Улаан-Тугай орденоор, Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн баярай медаляар шагнагданхай.

Байгша ондо республика доторнай ган гасуур байжа, талха таряанай ургасын бирагүйшэг байгаашье hаа, механизаторнууднай адхашье ороохо поли дээрэ орхингүй хүдэлхэ гэжэ оролдоо. Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой механизаторнуудай звеноие даагша, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Очир Бадмаевич Аюшеев эрхим үрэ дүнгүүдые туйлажа, ажахынгаа механизаторнуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй манлайда ябаа.

Д. ГАРМАЕВ,
манай корр.

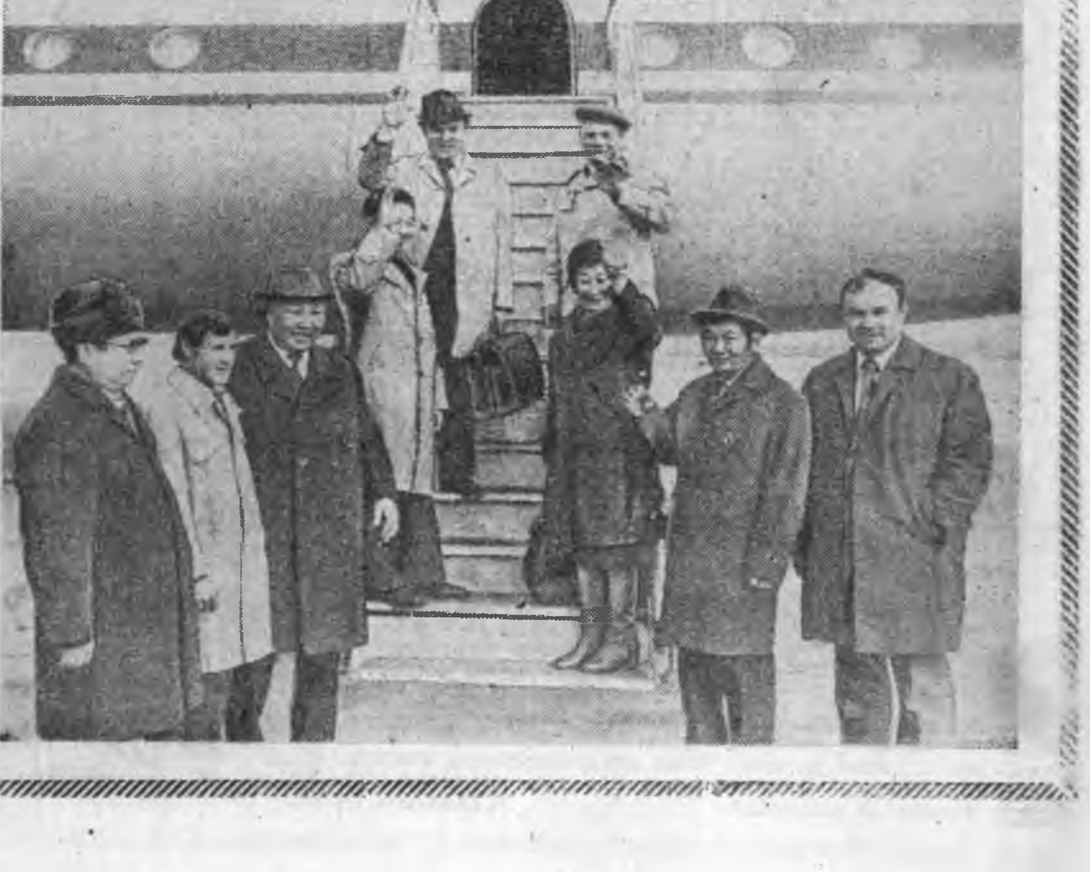

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд самолёдто hуухынгаа урда тээ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ
фото.

ЕХЭ ЗАМАЙ ШАТАНУУД

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

малай ашаг шэмэ нэмээгдээ, бүхы түрэлэй адууhа малай тоо толгой олошоруулагдаа. Зундаа, намартаа ган гасуур байжа, ургасада ехэ гарза хохидол ушаруулаа, гэбэшье иимэ хүшэр хүндэ байдалда Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Улаан-Үдын, Хяагтын, Баргажанай. Хурамхаанай аймагуудай олон ажахынууд муу бэшэ ургаса ургуулжа, амжалтатайгаар хуряагаад, үрэhэ хүрэнгэеэ хаажа байна. Энэ хүдэлмэреэ бэелүүлхэдэнь промышленна, транспортна предприятинуудай коллективүүд, хүдэлмэришэд болон алба хаагшад, студентнэр, hурагшад хүдөөгэй ажалшадта ехэ туhа хүргөө.

Элбэг хүрэхэ тэжээл суглуулха ба малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ, мүнөөшье хэгдэжэ байна. Нуга сабшалангдаа эзэн ёhoop хандажа, элбэг хүрэхэ шэмэтэ тэжээлээр адууhа малаа хангаха тухай анхарал хандуулhан газарта үбhэ ногооной ба тэжээлэй бусад ургамалнуудай үндэр баян ургаса ургуулагдадаг, урда урдын жэлнүүдэйхидэ орходоо ехэ үбhэн бэлэдхэгдэдэг, сенаж ба силос дарагдадаг болоо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, Ленинэй ба Октябриин Революциин орденуудай кавалер нүхэр А. П. Хмелевой олон жэл соо толгойлжо байhан «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Кабанскын совхозой коллектив үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаа. СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэбэшэ сессиин нээгдэтэр энэ түрүү ажахы мяха, hү, орооhо, овощ болон хартаабха гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэв.

Республика доторнай мал ажалай гайхамшагта түрүүшүүл олон юм. Хонишодой 200 шахуу бригада 100 эхэ хонин бүриhөө 100, тэрээнhээ дээшэ хурьга абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлhэн байна. Борьёогой совхозой хонишон, Социалис Ажалай Герой Гасаран Лубсанович Рабдаев 603 эхэ хонидhoo 698 хурьга гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриhөө 115 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлбэ. Хонин бүхэнhөө 4 килограмм 900 грамм ноoho хайшалаа. Сэлэнгын совхозой хонишон, Социалис Ажалай Герой Валентина Гончиковна Романова 595 толгой эхэ хонидhoo 668 хурьга абаа гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриhөө 116 хурьга түлжүүлhэн байна. Республика дотороо алдар сууда гараhан хонишод: Борьёогой совхозhoo Д. Я. Свистунов, Сэлэнгын совхозhoo А. М. Акулов, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозhoo Б. Г. Банзаракцаева, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозhoo Д. Н. Сундуев hайн үрэ дүнгүүдые туйлаhан байха юм.

Ахалагша хонишон Д. Н. Сундуев тухай эндэ онсолон тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ. Зинаида hамгантаяа хамта ажаллахадаа, түрүүшынхеэ түрэhэн 600 толгой зуhаг хонидhoo 632 хурьга гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриhөө 105,3 хурьга абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлээ. Хурьгадые эхэhээнь таhалхадаа 21,8 килограмм шэгнүүртэйгээр тушааhан байна. Энэ жэлдэ хонин бүриhөө 6.6 килограмм ноoho хайшалаа. Өөhэдөө 900 толгой хонидой ноoho хайшалжа абаhан байна. Тэрэ гэр бүлөөрөө ажаллажа 700 центнер үбhэ болон зелёнко хуряажа абаба. Эдэнэр оролдосотой бэрхээр ажаллахаhаа гадна, эблэсон hайнаар ажаhуудаг юм. Ажалша бүхэриг хонишон hайн гэр байратай, газетэ болон журналнуудые олоор захижа уншадаг, уран hайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Һү hаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дундаhаа Сэлэнгын совхозой hаалишан, Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тадвашкина, «Байгал» гэжэ hуралсалай-туршалгын ажахын hаалишан, Ленинэй хоёр орденой кавалер Л. Н. Седых онсо шалгаржа, үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 4500 килограмм hү haaгaa.

Туйлаhан амжалтануудынай ехэ. Гэхэтэй хамта, шиидхэгдээгүй асуудалнууд, дутуу дунданууд манайда үшөөл бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Зарим предприятинууд продукци худалдаха түсэбөө дүүргэнэгүй, шухала барилганuудые бодхоожо, ашаглалгада оруулха болзороо барилгашад унжагайруулна, олон колхоз, совхозуудта, газар таряалан элдүүрилгэ үшөөл хангалтагүй, доогуур хэмжээндэ байhaap, адууhа мал гарзалуулха, үнеэд болон эхэ хонидые hубайруулха ушар үзэгдэнэ, үхэр малай ашаг шэмэ хангалтагүй бага байна, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэбүүд дүүргэгдэнэгүй. Үйлэдбэриин зарим коллективүүдтэ гүрэнэй болон ажалай журам hула юм. Тиигэжэ ажалhaa hамшаха, голодоhо гаргаха ябадал дайралдана.

Эдэ бүхы дутуу дунданuудые усадхан зайсуулха, ажалшадай коллективүүдэй хүдэлмэрие hайжаруулха, түсэбүүд болон уялгануудаа дүүргэхыень хангаха гээшэ республикын партийна, совет, ажахын, профсоюзай, ба комсомолой организацинуудай гол зорилго мүн.

Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын, энэ жэлэй ба бүхы арбадахи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын, мүн үлүүлэн дүүргэхын тула бүхы юумэ хэхэ гээшэ коллектив бүхэнэй, хүдэлмэришэн, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ, колхозник болон алба хаагша бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг болоно.

АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ СОВЕДҮҮД — эгээл олоной хабаадалгатай арад зоной эмхи мүн. Гүрэнэй бүхы зургаанууд Соведүүдэй мэдэлдэ байдаг, эдэнэй урда тоосодог юм. Энэ ушар СССР-эй шэнэ Конституциин проект дотор тодорхойгоор найруулагданхай. Шэнэ Конституцие баталан абалга ороной ниитын бүхы ажабайдалые саашадань эдэбхижүүлгын, бүхы шатын Соведүүдэй ажал ябуулгые hайжаруулгын, үүргэ, болон нэрэ хүндыень дээшэлүүлгын хүсэтэ түлхисэ болохо байна.

Мүнөө үедэ манай республика соо 19 аймагай, Улаан-Үдын городской, Улаан-Үдэ хотын гурбан районно, аймагай мэдэлэй дүрбэн городской совет, 170 сельскэ (сомоной) ба 30 поселково совет хүдэлжэ байдаг. Энэ жэлэй июнь hарада үнгэргэгдэhэн hунгалтын үедэ 8550 депутат эдэ Соведүүдтэ hунгагдаhан байгаа. Энэмнай туйлай ехэ хүсэн мүн. Республикын нютагай Соведүүд саг үргэлжэ хүдэлдэг 1500 шахуу комисси эмхидхэн байгууланхай. Депутадуудай 80 гаран процентнь эдэнэй бүридэлдэ hунгагдаhан байна. Арадай ажахын элдэб hалбаринуудай хэдэн арбаад мянган хүдэлмэришэдэй, колхозниигуудай, мэргэжэлтэдэй эдэнэй ажал ябуулгада хабаадаhанhaa боложо, Соведүүдэй хүсэн арба дахин нэмээгдэнэ.

Партиин абаhан ехэ хэмжээнүүдэй ашаар hүүлэй жэлнүүдтэ нютагай Соведүүдэй ажал ябуулга hайн хубилалтануудтай болоо. Эдэлэй эмхидхэлэй ажал ябуулгын онол арга, түхэл шэнэхэн hайжаруулагдана. Советүүдэй нэрэ хүндэ, нүлөөн ба үүргэ хүсэтэй шэдэлээ.

МАНАЙ ХИЗААР НЮТАГЫЕ үльгэрэйхидэл үзэсхэлэн hайханаар шэнэ тэхэ хубилhан хамтынгаа ажалай үрэ дүнгүүдээр урмашан байсаhан республикын ажалшад Соведүүдэй ороной гэрэлтэ hайхан ерээдүйе байгуулхын түлөө эршэмтэйгээр дабшажа ябана.

Манай республика дотор ниитын үйлэдбэриин бүхы hалбаринуудта урагшаа шэнэ ехэ алхам хэгдэхэ юм.

Республикын промышленность продукци үйлэдбэрилэн гаргалтаяа 2 миллиард түхэригтэ хүргэхэ байна. Машина бүтээлгэ, прибор-бүтээлгэ, элшэ хүсэн, шулуу нүүрhэнэй промышленность, гэхэ мэтэ hалбаринууд эгээл хурдан түргөөр хүгжөөгдэхэ юм. Ороohо таряа, хартаабха, овощ ургуулга, мал ажалай продукци үйлэдбэрилэн бэлдэлгэ нилээд дээшэлүүлэгдэхэ байна.

Түсэбтэ арбадахи табан жэлэй үедэ республика дотор гүрэнэй капитальна мүнгэ hомололгын хэмжээн — 40 шахуу процентээр, барилгахабсаралгын хүдэлмэри 1,5 дахин дээшэлүүлэгдэхэ. Гусиноозерско ГРЭС-эй барилга үргэлжэлүүлэгдэхэ. Тэрэ гансал манай республикые бэшэ, харин аха дүү Монголой Арадай Республикын, нэн түрүүн тэрэнэй индустриальна шэнэ гигант болохо «Эрдэнэтые» элшэ хүсөөр хангаха зэргэтэй. Жэлдээ дүн хамта 4,5 миллион тонно шулуу нүүрhэ үгэхэ Холбоолжоной ба Баян-Зүрхэнэй шулуу нүүрhэнэй разрезүүд ашаглалгада оруулагдаха байна. Жэлдээ 8,5 миллион эдлэл хэрэгсэл нэхэжэ гаргаха аргатай Улаан-Үдын трикотажна фабрика ашаглалгада тушаагдаха юм. Забайкалиин апатидай комбинат промышленна томо ехэ предприяти болохо. Удаань Озерно шанаржуулгын комбинадай, Черемшанска ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай барилга хэгдэжэ эхилхэ.

Байгал-Амарай түмэр замай барилга Буряад ороной экономикые хүгжөөлгэдэ айхабтар ехэ удха шанартай юм. Тэрэнэй оршон тойрондо асари ехэ, үшөө ойроо хүртөөгүй баялигууд, элдэб янзын минеральна түүхэй эдэй барагдашагүй ехэ нөөсэнүүд бии. Эдэ бүгэдын үндэhэ hуури дээрэ олон hалбаритай промышленность хүгжөөгдэхэ байна.

Гахай, эбэртэ бодо мал, хонид болон шубуудые таргалуулха хэдэн арбаад томо ехэ комплекс баригдажа, ашаглалгада оруулагдаха хараалагдана.

Үйлэдбэридэ хабаагүй hалбаринуудта: худалдаа наймаае, хүн зоной ажаhуудал хангалга, арадай гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгые, эрдэм наука ба соёл культурые хүгжөөлгэдэ үндэр үрэ дүнгүүд туйлагдахаар түсэблэгдэнхэй. Хүн зониие гэр байраар хангалга hайжаржа байна.

КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые совет арадай бэелүүлжэ эхилhэнhээ хойшо нэгэ хахад жэлhээ халта үлүү саг үнгэрбэ. Энэмнай багаханшье болзор hаань, ороной коммунистнуудай энэ дээдэ хуралдаанай шиидхэбэринүүдэй зорилгожуулхы, элсүүлхы асари ехэ хүсэтэй байhыень тэрэ батаар элирхэйлэн харуулаа. Энээнтэй дашарамдуулан, 1936 оной Конституцие хубилгажа, Коммунис партиин хүтэлбэрилхы ба шэглүүлхы үүргые дэлгэрэнгыгээр элирхэйлэн харуулhан, манай партида, совет обществодо, гүрэндэ тэрэнэй бодото hуурие тодоор харуулhан тусхай статьягай шэнэ Конституциин проект дотор түрүүшынхеэ оруулагдаhыень парти ба совет арад сэдьхэлээ ханангяар угтаа.

43 мянган коммунистhaa бүридэлэг Буряадай областной партийна организаци республикын хүгжэлтын бүхы түүхэдэ үргэн ниитэ ажалшадые нягтаар нэгэдүүлдэг байгаа, мүнөөшье нэгэдүүлнэ: Коммунис партиин табиhан ехэ ба орёо шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ эдэниие элсүүлэн хабаадуулдаг хүсэн байhaap. Коммунистнууд арадай ажахын шухала, шиидхэхы участогуудта ажаллана, томо ехэ предприятинуудые, барилгануудые толгойлно.

Ажалшадые коммунис ёhoop хүмүүжүүлхэ, социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула хото городуудай ба hуурин тосхонуудай бүхы ажалшадые элсүүлхэ талаар партийна организацинууд эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ оролдосотойгоор ябуулжа байнхай.

Гурбан орденто Буряадай АССР-эй ажалшад Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойе угтахадаа, гаталhан замаа бүхы совет арадай хэрэгүүдээр хэмжэн, Коммунис партиин асари ехэ зорилгонуудые бодотоор шиидхэхын, республикада түгээхэ гайхамшагта хараа түсэбүүдые бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эршэ зоригоо элсүүлхээр зоригтонхой. Хүдэлмэрши ба колхозниигой, инженер ба эрдэмтэн, артист болон уран зохёолшод шэн габьятай ажал, зохёохы бэдэрэлгэнүүд, урма зориг эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ элсүүлэгдэнхэй.

МОСКВАГАЙ ОБЛАСТЬ. Агуу Октябриин 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Стройиндустрия» гэжэ Клиндэхи нэгэдэлэй арматурна цехэй слесарь Ю. Н. Лаврентьев ажалай үндэр амжалта туйлаhанайнгаа, шэнэ техникэ, түрүү дүй дуршэл дэлгэрүүлхэ талаар габьяатай байhанайнгаа түлөө СССР-эй 1977 оной Гүрэнэй шанда зуурошалагдаа.

Коммунист, Ленинэй ба Ажалай Улаан Тугай орденуудай кавалер Юрий Николаевич Лаврентьев хори гаран жэлдэ тус комбинадта ажаллажа байна. Энэ үе соо тэрэ хэдэн олон уралан наримжуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые оруулhан юм. Ю. Н. Лаврентьевэй оролдолгын ашаар 25 машина болон механизмууд hайжаруулагдаа. Түрүү слесарь өөрынгөө мэргэжэлдэ 12 залуу хүдэлмэришэдые hургаа. «Главмособлстройматериалнуудай ажалай ветеран» гэhэн нэрэ зэргэ тэрээндэ олгогдонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ю. Н. Лаврентьев.

ТАСС-ай фотохронико.

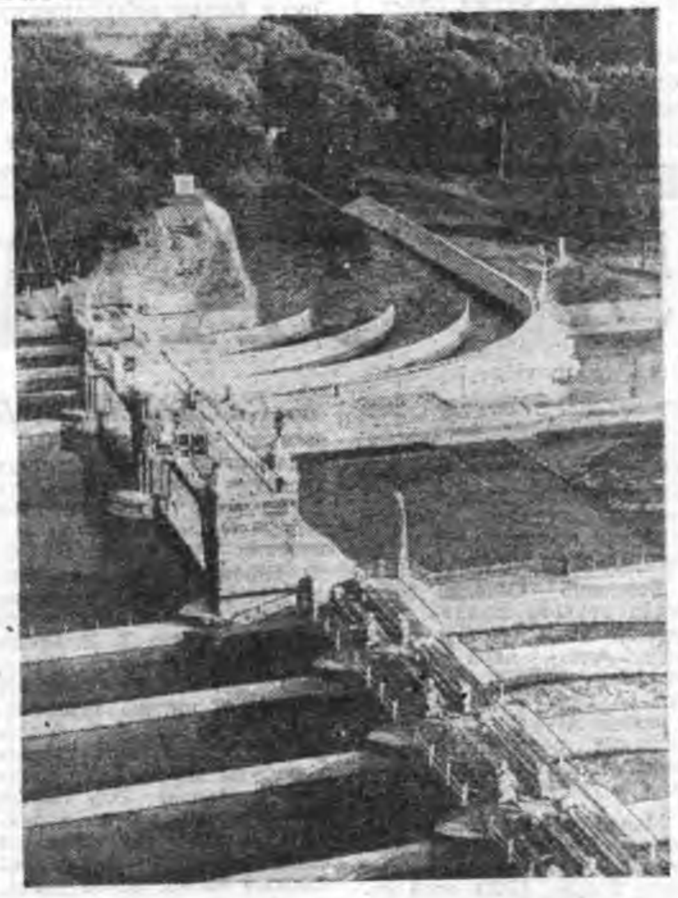

Киргизэй нэгэ захаhаа нүгөө заха хүрэтэрнь уhалууриин томо каналнууд татагданхай. Тус каналнуудай ашаар Тянь-Шаниин ба Памиро-Алайн хаданuудай мүльhэн сарьдагуудай уhан миллион шахуу гектар газарые ундалуулдаг. Арбадахи табан жэлэй үедэ үшөө 35 мянган гектар газар уhалагдадаг болохо.

Харгы замдаа уhанай бага бололготой тэмсэл ябуулгахадаа республикын ирригаторнуудай гол анхарал татаhан хүдэлмэри юм. Тиимэhээ уhалууриин хүдэлмэрие автомат аргаар ябуулга ехэ удха шанартай. «Фрунзе» хотодо байгуулагдаhан «Союзводавтоматика» гэhэн Бүхэсоюзна научно-үйлэдбэриин нэгэдэл энэ талаар горитой хүдэлмэри хэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Чу мүрэн дээрэхи Чумышска гидроузел харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ АСУУДАЛААР

КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой пленум hаяхан болобо. «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, үзэл сурталай хүдэлмэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар аймагай партийна организациин зорилгонууд тухай» гэhэн асуудалаар партиин райкомой секретарь Г. П. Новолодский элидхэл хээ.

Улаан-Үдын аймагай «Авангард», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай партийна комитедүүдэй секретарьнар П. И. Ревцов, М. Е. Гребенщиков гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, колхозниигуудай ажалай эдэбхи үүсхэлдэ социалис мүрысөөнэй ямараар нүлөөлдэг байhан тухай хөөрэhэн байна. Мүн тиихэдэ Улаан-Үдын аймагай Соведэй гүйсэдкомой таhагые даагша В. Г. Яценко, hургуулиин директор А. М. Касьянов болон бусад пленум дээрэ үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой пленум зүбшэгдэhэн асуудалаараа зохихо тогтоол баталан абаа.

А. ВЕРБИЛОВ.
КПСС-эй райкомой, пропаганда, агитациин таhагые даагша.

ШЭН ГАБЬЯАТ АЖАЛ

Агууехэ Октябри
жэлэй ойн жэлдэ Б
жо Садуевай меха
раар ажаллаhаар эгса
жэл гүйсэбэ, Гушан
саада тээ Элкинин
заторнуудай hургуу
гэжэ ерэhээр, тапа
гүй түрэл ко
удаань совхоздоо тэ
дэлжэ ябана. Эдэ
тэ Батодоржын трак
шинаар хээгүй, бүтэ
ажал угы тооной. Тэ
мэргэжэлтэй меха
Бүхы түхэлэй трактор
ажаллаа. Хабартаа
хахалха, таряа тари
даа үбhэ сабшаха,
комбайнда hууха,
электро-хюрөөгөөр со
барилгын модо б
Жэлэй дүрбэн сагта
гүй ажалладаг.
Ажал гэхэдэ аб
оролсодог, хойшоо тат
зан байхагүй. Гад
тын ажалда эдэбх
хабаададаг. Хэдэн у
моной Соведэй депу
hунгагдаhан.
Үдын голой хо
нэмжэгэр үргэн тал
лангууд малай б
байhан. Эндэ хилгана
hаа бэшэ юумэн у
Одоол эдэ талану
тэ техникэ эмээлэ
бүүдэй хүсөөр хах
хэлхы таряалан б
hэн. Энэ ехэ хэрэгт
доржын аша габья
горитойхон юм. Эн
нэй хахалаагүй, т
хадаагүй поли олох
хэтэй. Эдэл таряа
рээ тэрэ hүүлэй хэд
дэ ажаллажа, ме
рай мэргэжэл ш
бэелүүлhэн байха
Дайнай хүшэр ж
Батодоржо «Улаан
колхоздоо балшар
ажаллажа эхилhэн
тай. Ажалдаа нэт
мые hайнаар хэ
оролдодог зантай
хүнүүд тэрэниие х
Нэгэтэ Батодорж
таа үбhэнэй бригад
лаха ушар болоо б
тодоржо тэрэ жэлд
баруун бэеын са
тракторааараа гансаа
тангүй унагаажа үр
Ехэшье, hайханшье
абтаа бэлэй. Үдэшэ
гэртээ үхибүүдтэ
аад, үглөөнэй ула
наар отогтоо ер
сабшахаяа ябашаха.
Трактор, косилк
дэрхэдэ эдеэнэй
hаатуулангүй, ябуу
жархиха. Хүдэлмэр
луун үедэ трактор
hуунхай. нөөхил
ябажа байха.
Олоной түлөө
зоной түлөө зобо
габьята ажал
hан хүнэй нэг
даа. Ингэжэл
кынгаа габьята
торай нэрэ зэргэд
Батодоржо үри
үнэр баян юм. Ех
нэй удаадахи, х
үхибүүн байхаhаа
дахажа ажаллаа.
нөө совхозой бэрх
тор болонхой. Ула
сомоной Соведэй
hунгагданхай.
Мүнөө Батодор
хуряалга дээрэ
ябахадаа баhал мү
түрүү зэргэдэ г
— Үнгэрhэн таб
Батодоржо комб
дай мүрысөөндэ т
нэгэдэхи hуури
шанда хүртэбэ, т
рээр алдар солын
гэгдөө, — гээд
хозой рабочкомон
шэ С. Е. Хирхано
лээ.
Хүдөө ажахын
ашаг үрэ ехэтэй
лэхэ. механиза
мэргэжэл дээшэл
hэн КПСС-эй
ральна Комитедэй
Министрнүүдэй
тогтоолтой тани
публикын габьята
затор Батодор
эрхим жэшээтэ
харюусахаар шиид

Ж. БАД
хүдөө б

ФЕРМЭНҮҮДТЭ — ЭЛБЭГ ТЭЖЭЭЛ

Оронойгмнай ажахынууд малай тэжээл бэлдэхэ үргэлжэлhөөр. Оньhон техникэеэ ашагтай hайнаар хэрэглэжэ, оньhожоруулагдамал отрядууд болон звенонууд элбэг хүрэхэ шэмэтэ тэжээл бэлдэжэ, малай үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэхые оролдожо байна.

СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэhэнэй ёhoop, сентябриин 26-най байдалаар колхоз, совхозуудта 66 миллион гектар дээрэhээ үбhэн сабшагдажа абтаа. Энэнь түсэбэй 96 процент болоно. 45 миллион шахуу тонно үбhэн бэлэдхэгдээ. Энэнь түсэбэй 70 процент мүн. Украинын, Армениин, Азербайджанай, Узбегэй ССР-нүүдэй ажахынууд бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ жэлэйнгээ даабарие сүм дүүргэбэ. Нёдондо жэлэйхидэ орходоо, сенаж бэлэдхэлгэ эмхитэйгээр эмхидхэгдээ. 65,8 миллион тонно сенаж дарагдаа. Тиигэжэ түсэб 109 процентээр дүүргэгдэhэн байна. 5,7 миллион тонно гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаhанай 98 процент витаминта үбhэнэй гурил татагдаба.

Хүдөөгэй ажалшад силос даралгада онсо анхаралаа хандуулна. 138 миллион тонно силос дарагдаа. Энэнь түсэбэй оройдоол 57 процент болоно.

Тэжээл бэлэдхэдэг отрядууд hолоомо, наран сэсэгэй буурсаг, саахарай свеклын эшэ намаа суглуулжа үргэлжэлhөөр.

(ТАСС).

ХАРТААБХЫН ПОЛИНУУД ДЭЭРЭ

— Манай ороной хартаабхашад ургасаяа хуряажа дүүргэжэ байна. 2,5 миллион шахуу гектар дээрэhээ гэхэ гү, али ороной хартаабхын талмайн дүрбэнэй гурбан хубиhаа ургаса малтагдан абтаба, — гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын управлениин начальник Н. М. Маханов ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ.

— Хартаабха малталга хаа хаанагүй нёдондонойхиhoo эдэбхитэйгээр ябуулагдана. 1976 оной энэ үедэ оройдоол 1,8 миллион гектар дээрэhээ ургаса хуряагдаад байhан юм.

Ойн саярта ажалай вахтын үдэр бүхэниие габшагайгаар үнгэргэхын тула хартаабхашад нарофоминецуудай уряагаар шармайн оролдожо байна. Ороной бүхы хартаабхын талмайн хахад хубиин байдаг РСФСР-тэ иимэ хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулагдана.

Коми АССР-тэ, Свердловско, Кемеровскэ, Курганска областнуудта хартаабха малтажа дүүргэбэ. Кировскэ областиин, Мариин ба Чувашай автономито республиканuудай ажалшад ургасаяа хуряажа дүүргүүтэй байна.

Москва шадарай таряашад хартаабхаяа малтажа дүүргээ. Областиин хэдэн районууд Москвада хартаабха худалдаха түсэбөө дүүргээд байнхай. Шефүүдэй — ниислэл хотын ба областиин промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй, студентнэрэй отрядуудай хубита хамтын хэрэгтэ нилээд ехэ.

Олон районуудта сагай уларилай таарамжагүй байгаашье hаань, хүдөөгэй ажалшад ургуулhан хартаабхаяа саг соонь hайнаар малтажа абахые оролдоно. Иимэ хүшэр хүндэ эрхэ байдалда дүй дүршэлтэй механизаторнууд оньhон техникэеэ ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэнэ. Костромской районой «Дружба» колхозой хартаабхашан Ю. Пронин үдэрэй туршада 75 тонно хартаабха малтажа, бусадта жэшээ харуулhан байна.

Гомельско областиин малай үүлтэр hайжаруулгын «Добрушский» заводой В. Масюткинай хүтэлбэрилдэг экипаж Белоруси дотор эгээл үндэр үрэ дүн туйлаба. Тэрэ нэгэ комбайнаар 2 мянган тонно хартаабха малтажа абаа.

Ипатовска таряашадай арга онолые шадамараар хэрэглэлгэ хүдэлмэриин эршые нилээд үргэдхэнэ. 17 мянга гаран отряд, звено ороной поли дээрэ ажаллажа байна. Хэрбээ урдандаа үсөөхэн хүнэй сезон соогоо нэгэ комбайнаар 100 тонно хартаабха малтадаг байгаа hаань, харин мүнөө олон арбаад механизаторнууд иимэ үндэр үрэ дүн туйланхай.

(ТАСС).

ЗЭДЫН АЙМАГТА

ЖОЛООШОДОЙ АМЖАЛТА

«Трансельхозтехника» гэжэ автотранспортна предприятиин жолоошод ойн баярнай жэлэй ургаса хураалтын үедэ тодорхой зорилгонуудые хараалаад, мүнөө энээнээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Тэдэ ажалай 25 үдэрэй туршада комбайнуудhaa ороohо, 10 үдэртэ хартаабха зөөжэ, аймагайнгаа ажахынуудта туhалхаар хараалаа юм. Нэгэ халаанда хүдэлдэг автомобильнууд сүүдхэдэ 10 часта, хоёр халаанда хүдэлдэг машинанууд 20 часта ажалда хэрэглэгдэнэ.

Таряа хуряалгада хүдэлжэ байhан жолоошодой ба бригаданuудай хоорондо Социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Ажалай салингай ба шангай гуримууд баталагдаа hэн. Мүрысөөнэй дүнгүүд арбан хоногтоо согсологдожо байдаг. Арбан хоногой туршада условно тонно-километрээр hайн дүн туйлажа, транспорт ашаглалгын үндэр бүтээсэ туйлаhан коллектив гү, али жолоошон илаhанда тоологдоно.

Бүхыдөө предприятиин 92 автомобиль аймагай колхоз, совхозуудта хүдөө ажахын ашаа зөөнэ. Олонхи жолоошод ба бригаданууд халаанайгаа даабари үлүүлэн дүүргэнэ. hүүлэй мэдээгээр автотранспортна предприятиин жолоошод 54 мянга тонно сенаж болон силосэй ногоо, 30 мянга шахуу тонно ногоо зөөhэн байна. В. М. Калашниковой ба П. П. Бутаковой хүтэлбэрилдэг бригаданууд магтаалтай hайнаар хүдэлнэ. 53 жолоошон халаанайгаа даабари үлүүлэнхэй. Түрүү жолоошод Д. Москвитин, А. Ганжуров, Б. Малышкин, В. Кавелин, В. Фефелов, Н. Черкасов, П. Бутаков, В. Кожевников, И. Колодин болон бусад арбан хоногойнгоо даабари 210—222 процент дүүргэнэ.

СЕНАЖ ДАРАГДАЖА ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

Ленинэй орденто Борьёогой совхоздо сенаж дарагдажа үргэлжэлhөөр. Һүүлэй мэдээсэлээр эндэ 13200-най орондо 33000 центнер сенаж дарагдаа. Энэнь урда жэлэйхиhээ 6000 центнерээр ехэ болоно.

Ажахын ахамад агроном И. Н. Зайцевай тоолоhоной ёhoop, байгша ондо эндэ бүхыдөө 40000 центнер сенаж дарагдаха юм.

Автопредприятиин жолоошод совхозой ажалшадта сенаж дараханда ехэ туhа хүргэнэ. Мүнөө предприятиин долоон автомашина энэ ондоо хүдэлнэ.

ХОНИД ТАРГАЛУУЛАГДАНА

Өөрөй совхоздо мал шахан таргалуулгын талмай жэл бүри хүдэлдэг. Энэ зундаа хонид, намар, үбэлдөө хашарагууд шахан таргалуулагдадаг юм.

Байгша ондо эндэ диилэнхидээ голодоhондо гаргагдаhан 1600 эхэ хонид таргалуулагдажа байна. Дээдэ-Ториhoo 900, Оёрhoo 700 хонин эндэ асарагданхай.

Хушалтатай тусхай байра соо тэдэндэ горох болон обёосой холисо үгтэнэ. Харин августын тэнгhээ тус бүридэнь 500 грамм хэмжээтэйгээр талха тарияанай зүйл үгтэнэ. Хонидые бэлшээн ба шахан таргалуулхын дүнгүүд муу бэшэ. Тэрэ hара бүри шэгнэгдэжэ байдаг. Хонидой шэгнүүр сүүдхэдэ дунда зэргээр 100—110 граммаар нэмээгдэнэ. Залуу хонишод Нима Цыбиков, Баир Тарбаев, Гомбо Шагжиев ба Олзо Тумуров гэгшэд хонидые таргалуулгада hайнаар хүдэлжэ байнхай.

БАШКИРАЙ АССР. Башкирай нефтянигуудай ба энергетигүүдэй залуу хото Нефтекамскда үйлэдбэриин шэнэ hалбари — машина бүтээлгэ байгуулагдажа байна. КамАЗ-ай шасси дээрэ самосвалнуудые бүтээн гаргадаг заводой барилга дүүргэгдэхэ дүтэлөө.

10 тонно ашаа шэрэхэ промышленна ба 14 тонно ашаа шэрэхэ, кузовынь гурбан тээшээ ашаа буулгаха арга боломжотой, хүдөө ажахыда зорюулагдаhан самосвалнууд эндэ бүтээгдэхээр хараалагдана.

Агуу Октябриин 60 жэлэй ойн баярай жэлдэ 1000 автосамосвал бүтээн гаргаха гэhэн уялга заводой коллектив абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нефтекамскын түрүүшын самосвалнууд туршалга гаража байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗОЛ ЖАРГАЛАЙМНАЙ ЗАМ

Хурамхаанай аймагай Гааргын совхозой суута хони-
н, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Цыбикжап Аю-
вна Бадмаева мүнөөдэр Москва хотодо арадайн-
угамалнуудтай хамта СССР-эй шэнэ Конституциин
т зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадажа, баталан абалсахань.
холын замдаа мордохоhоонь урид бидэ Цыбикжап
шеевнада нэгэ хэдэн асуудалтайгаар хандаhан байна.

УДАЛ: Цыбикжап Аю-
вна, hаяхан ай-
хонишодой жэ-
суглаан боложо,
«1977 оной аймагай
» гэhэн нэрэ зэргэ
олгогдоhон байна.
ад үнэн» газетын ун-
лай үмэнэhөө нэн тү-
амаршалнабди.
РЮУ: hайнтэ даа! Юу
, баяртайлби! Теэд,
ярымни намтай сугтаа
даг хонишод Шалсама
овна Дугарова, Сэ-
Цыбиковна Надмитова,
басаган Сэржэмаа, хо-
hалсажа байдаг ба-
хүбүүдни — Гажидмаа,
, Дабаа, Юра гэгшэд
ана.
нэйнгээл туhаламжаар
жэлдэ зуун эхэ хо-
бүрихөө 122 хурь-
абаабди. Зуун гу-
ран хурьгадые абаhан
д бии. Ноохо тушаа-
эбнай үлүүлэн дүүр-

УУДАЛ: Цыбикжап
евна, та хорин табан
хонидой отаранyудые
абаад хүдэлнэт. Тэдэ-
hүүлшын арбан табан
соо таhалгаряагүй
зуун хурьга, үлүү-
абанат. Олоншье хү-
hалгэлдэн тантай суг-
аллаа бэзэ. Богонихо-
хэлэжэ үгыт,— танай
ануудай эхининь
аабаб?
РЮУ: Оролдосоhоо.
, ямаршье ажал бү-
оролдосоhоо болодог
hанагшаб, тэрэнние
дальше гэршэлнэ.
ожо ябахада бэе hэр-
ухаан hонор болодог.
шэлшье түргэнөөр

УДАЛ: Танай баса-
үүдтнай, Цыбикжап
евна, hургуулияа дүүр-
түрэл нютагтаа үлэжэ,
совхоздо ажаллана.
танай hургаалhаа бо-
?
РЮУ: Наhаяа хүсэ-
мнайшье өөрын хар-
эрхэ эрхэ сүлөөтэй
Басагад, хүбүүдэйн-
hургуули дүүргэhэнэй
нютагтаа ажаллаха-
баярладагшье, омо-
ршье гээшэб. Минии-
ургаал эндэ байгаа юм
Тэд түрэhэн гараhан
наhан соогоо hуу-
а, түрэhэн гараhан
хүгжэн hалбаруулха
хүнэй эгээл hайн hай-
лго бэшэ аал?
ДАЛ: Тиимэл, зүб
энние танайшье на-
ажабайдал гэршэлнэ.
өөр тухайгаа хөөрэжэ үгыт.

ХАРЮУ: Нютагаархидни намайе совет ороной дээдын засагай зургаануудта хоёр дахинаа hунгаа. Тиигэжэ би юрын ажалшан эхэнэр депутадай үндэр нэрэ зэргэ дээрэ үргэжэ ябанаб. Түрэлхидни үгытэйшүүл байгаа hэн. Тэдэнэр үзэг бэшэг огто мэдэхэгүй байhан юм. Совет засагай ашаар би ажалша хүнэй зол жаргал үзөөб, депутадай арюун тушаалда хүртөөб. Бидэ мүнөө ажаллаха, hураха, амарха дүүрэн эрхэтэй байнабди. Энэмнай совет ороной гол хуули — Конституцяар бата бэхеэр хангагданхай бшуу.

Энээниие Гаарга нютагай бодото жэшээ гэршэлнэ. Манай нютагhаа буряад арадтаа мэдээжэ болоhон эрдэмтэд Жамсаран Сажинов, Сультим Базаров, Бальжин Буянтуев, генерал Антон Занданов, поэдүүд Николай Дамдинов, Солбон Ангабаев болон бусад урган гараал. Тиихэдэ, хэрбээ урдань Гааргада хуушанайшье монголоор тоотойхон хүн үзэг бэшэг мэдэхэ байбал, мүнөө манай совхоздо дээдын hургуули дүүргэhэн 20 гаран мэргэжэлтэд ажаллана.

АСУУДАЛ: Цыбикжап Аюшеевна, танай нютагаархид СССР-эй Верховно Соведтэ таниие депутадаар hунгажа, үндэр этигэл найдабарида хүртөөhэн байна. hунгагшадайнгаа захяа заабари хайшан гэжэ дүүргэдэг гээшэбта?

ХАРЮУ: Хурамхаанай, Баргажанай, Хойто-Байгалай, Прибайкалиин аймагуудта оршодог предприятинууд, эмхи зургаанууд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдhөө, мүн hунгагшадhаа олохон бэшэгүүд намда ерэжэл байдаг. Тэдэнэр барилгада мүнгэн зөөри hомолхо, оньhон техникэ үгүүлхэ болон бэшэшье асуудалаар туhаламжа үзүүлхые гуйдаг. Жэшээлхэдэ, Баргажанай аймагта Хилганын колхоздо механизаторнуудай байшан, Прибайкалиин аймагта 920 hурагшадай багтаха hургуули барилгада минии гуйлтаар мүнгэн зөөри табигдаhан байна. Мүн баhа манай Гааргын совхоздо олон барилгын хүдэлмэри хэгдээ. Эндэ республикын засагай дээдын зургаануудта минии зууршалгаар түхэреэн сүүдхэдээ хүдэлхэ хүүгэдэй ясли-сад, тракторно-таряан ажалай бригадада механизаторнуудай байрлаха байшан баригдаа, мүн дунда hургуулиин байшан үргэдхэгдэhэн байна. Аймагай больницада хүнгэн автомашинанууд үгтэhэн. Гадна улад зонhоо бэшэгүүдые абанаб гэжэ хэлээ hэмнайб. Тиин эдээндэ тэдэнэй хүдэлмэрилжэ байhан организаци болон эмхи зургаануудта хандажа, хэрэгтэй туhаламжыень хүргэдэгби.

•АСУУДАЛ: Цыбикжап Аюшеевна, та мүнөө болохоёо байhан Верховно Соведэй сесси дээрэ СССР-эй шэнэ Конституци баталан абалсаха байнат. Энээн тухай ямар hанал бодол танда түрэнэб?

ХАРЮУ: Би шэнэ Конституциие үнэн зүрхэнhөө ехэл hайшаажа, баталан абалсаха байнаб. Юундэб гэхэдэ, манай хүгжэн hалбарhан ажабайдал, Совет засагай 60 жэл соо дабаhан туйлалтануудые батаар гэршэлээд, шэнэ Конституци манай саашанхи хүгжэлтымнай, зол жаргалаймнай харгы заажа үгэнэ гээшэ. Тиихэдэ би үшөө эхэ хүн байнаб. Депутат байхадаа орон соогуурааашье, хари гүрэнүүдээршье яhала аяншалааб, hонирхолтойшье, hайшаалтайшье юумэ хэды дахин хаража, hанаандаа хадуужа абааб. Теэд минии эгээ ехээр хүсэдэг юумэмни юуб гэхэдэ, бүхы арадуудай дунда эб найрамдал бата бэхеэр хүгжэхэ ёhотой. Бүхы дэлхэйн арадууд энээн тушаа нэгэ hанал бодолтой гэжэ би hайса ойлгооб. Тиимэhээ шэнэ Конституцида эб найрамдал сахиха талаар асуудалай оруулагдаха байhаниие би ехэтэ hайшаанаб.

Тэрээнhээ гадуур байгаалиин баялигуудые, байгаалиие наринаар сахиха гэhэн статьянууд ехэл hайшаалтай. Би холын газараар аяншалаад ерэхэдээ, түрэл нютагаа, Гаарга тосхоноо дахин-дахин hайхашаадагби, эндэ зол жаргалаа олоhондоо омогорходогби, айл ашанараа, басагад хүбүүдэйнгээ, нютагаархидайнгаа амгалан тэнюун, баян бардам ажаhуухадань баярладагби. Иимэ байдалые баталhан Конституциин түлөө хэмнайшье гараа үргэхэл.

Шэнэ Конституциин проектын гарахаhаа хойшо газетэнүүд дээрэшье, радиогоошье арад зомнай өөрынгөө hанал бодол яhала хэлээ, hанамжа дурадхалнуудые оруулаа. Тиихэдэ намда нэгэ иимэ бодол түрэнэ: ямаршье нэгэ ехэ хэмжээ абахаhаа урид манай парти арад зонтойгоо хододоо хөөрэлдэжэ, зүбшэжэ байдаг. Энэмнай агууехэ Ленин багшын hургаалые наринаар сахиhанай гэршэ гэжэ ойлгодогби. Энэмнай совет демократиин ямаршье демократиhаа үлүү, hайшаалтай байhаниие гэршэлнэ.

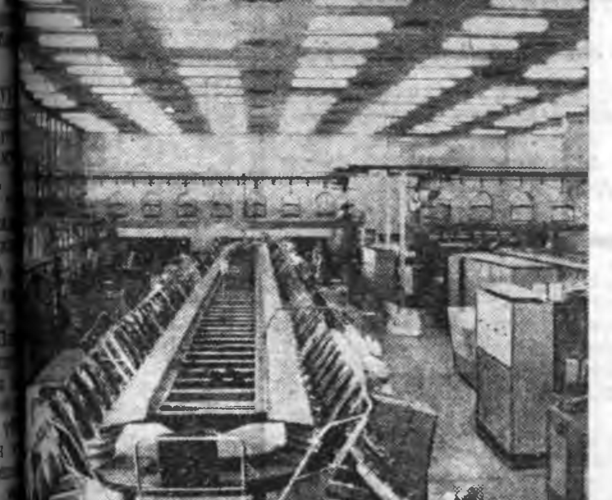

Москва. Ниислэл хотын предприятинуудые жэшээтэ болгохо гэhэн үүсхэл гаргаhан «Хроматрон» заводой коллектив жэлэй эхинhээ хойшо хэдэн арбаад мянган түхэригэй продукци түсэбhөө гадуур гаргаа.

Мүнөө коллектив Агуу Октябриин хүндэлэлдэ социалис мүрысөө дэлгэрүүлээд, ашаг үрэ дээшэлүүлхын, продукциин шанар hайжаруулхын түлөө тэмсэжэ байна. «Хроматрон» заводто бүтээгдэhэн кинескопууд манай ороной хэдэн олон телевизорнуудта табигдадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнгэтэ кинескопуудта люминофор түрхидэг 2-дохи цех харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗАМБУУЛИНАЙ ДАЙДА ШЭНЖЭЛЭЛГЫН 20 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ЗАМБУУЛИНИИЕ ШЭНЖЭЛЭН АШАГЛАЛГЫН ЭХЭ ОРОН

Авиациин генерал-майор, СССР-эй летчик-космонавт Г. С. ТИТОВ хөөрэнэ

«Космос» павильоной дэргэдэ тодхогдоhон «Восток» гэжэ ракетно-замбуулинай түхеэрэлгэдэ ВДНХ-е харахаяа ерэhэн лэ хүн анхаралаа хандуулдаг юм. Энэ түхеэрэлгэ намдашье олон дурдалгануудые hануулдаг. Атмосферэhээ саагуур хүнэй ниидэлгэ — хүн түрэлтэнэй тон зоримгой хүсэлэнгэй бэелүүлэгдэhэн 1961 оной апрелиин 12-ой үдэр хэзээшье мартагдахагүй. Бидэ Юрий Гагаринтай хамта энэ үдэр тээшэ зорихой ябаабди. Юрий Алексеевич түрүүлэн ниидээ hааб даа. Тэрэл жэлэй августын үдэр «Восток» онгосо намайшье hуулгаад, замбуулинай дайда руу дэгдэн гараа бэлэй. Тэрэ гэhээр арбан зургаан жэл үнгэрбэ. Мүнөө гэдэргээ эрьен харахадаа, Газарые тойрон ниидэдэг түрүүшын хэмэл одон бидэниие замбуулинай дайда худар «уряа hэн» гэжэ ойлгохош. Тэрэ дурасхаалта үдэр би Алтайда байгаа hэм. Тиихэдэ hаяхан сэрэгэй-авиационно училищи дүүргээд байгааб. Хэдэн миллион хүнүүд мэтээр совет эрдэмтэд болон конструкторнуудай баатаршалгаар омогорхон баярлаа бэлэйбди. Хэдэн hарын үнгэрөөд байхада — хоёрдохи хэмэл одон, тиигээд үшөө пассажиртайгаар — Лайка нохойтойгоор ниидээ hэн шуу. Замбуулин руу хүнэй ниидэхэ зам шэнжэлэн гаргагдана гэжэ лётчигуудтай хамта бидэ ойлгодог болоо hэмди. Гурба-дүрбэн жэл болоод байхада, замбуулинай онгосын кабина соо хүн hуурияа эзэлхэ гэжэ хэлэжэрхихэ зүрхэтэй хүн бидэнэй дунда байгаагүйл даа. Би энээниие нюухагүйб.

Космонавтикын хүгжэжэ шадахагүй байhан сагай Эсэгэ оронойнгоо эрдэм наукын хүгжэлтын эшэ узуур тухай хэлэхэ болоо hаа, бүри 1918 ондо В. И. Ленинэй бэшэhэн «Эрдэм, техникэдэ хабаатай хүдэлмэриин түсэбэй хараа бэшэгые» юунhээшье түрүүн нэрлэхэ хэрэгтэй. Энэ түсэб орон дотор бэелүүлэгдэхэ научна хүдэлмэриин талаар бүхы гүрэнэй түрүүшын түсэб болоhон байгаа. К. Э. Циолковскиин хараа бодолые мэдэрhэн ушар ракетнэ хэрэгтэ, космонавтикада шухала удха шанартай байба. 1921 ондо эрдэмтэдэ ехэдхэмэл пенси тогтоолгоор энэ мэдэрэлгэнь эли тодоор харагдаа бэлэй. Тиигээд тэрэ өөрыгөө эрдэм наукада сүм зорюулhан юм. Энэ документдэ В. И. Ленин мүн лэ гараа табиhан байдаг.

К. Э. Циолковскиин хараа бодолые бодото дээрэнь бэелүүлhэн Эхэ орон гэжэ Москвае дүүрэн үндэhэ баримтатайгаар нэрлэхэдэ болохо. В. И. Ленинэй амиды мэндэ байхада, 1921 оной мартда Н. И. Тихомировай үүсхэлээр Москвада ракетнэ эрдэм-шэнжэлгын туршалга хэхэ конструкторска түрүүшын эмхи байгуулагдаа. Хожомынь тэрэ эмхи шэнгэн түлишөөр хүдэлдэг ракетнэ двигательнүүдые бүтээхэ хэрэгэй гол үндэhэ hууринь болоhон байгаа. Планетэнүүд хоорондын харилсаануудые шэнжэлхэ, дэлхэй дээрэхи түрүүшын бүлгэм Москвада 1924 ондо бии болгогдоо hэн. Ракетнэ хэрэгэй теоретигүүдтэ, бодото дээрэнь бэелүүлэгшэдтэ зорюулагдажа, космонавтикын талаар уласхоорондын түрүүшын выставкэ ниислэл хотодо 1927 ондо нээгдэhэн юм. Нэгэ хэдэн жэлэй үнгэрөөд байхада, ракетнэ хүдэлөөе шэнжэлхэ бүлэг (ГИРД) Москвада эмхидхэгдэбэ. 1933 оной август hарада ракетэнүүдэй ба онгосонуудай талаар ерээдүйн ахамад конструктор Сергей Павлович Королёвой хүтэлбэри доро Тихонравовай зохёоhон, шэнгэн түлишөөр хүдэлдэг Эсэгэ ороноймнай түрүүшын ракетэ огторгой өөдэ дүүлин ниидээ hэн. Тэрэл жэлэй эсэс багта Москвагай ба Ленинградай ракетнэ эмхинүүдэй үндэhэ hуури дээрэ ниислэл хотодомнай реактивна эрдэм шэнжэлэлгын институт нээгдэhэн юм. Манай орон дотор машина бүтээлгэ, металлурги, хими, приборнуудые бүтээлгэ, электронико гэхэ мэтэ хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа гэжэ нэмэн хэлэхэ хэрэгтэй.

Эдэ бүгэдэ хадаа Эсэгэ ороноймнай космонавтикын замай, хүсэтэ ракетэнүүдые, hүүлээрнь — хэмэл ододые, замбуулинай элдэб янзын аппарадуудые, планетэнүүд хоорондын автоматическа станцинуудые, залан жолоодогдодог онгосонууд ба «Салют» түхэлэй — удаан саг соо хүдэлдэг замбуулинай станцинуудые бүтээхэ замай шухала шатанууд болоо бэлэй. Бүри 1934 ондо академик Королевой хэлэhэн гайхамшаг бодолнууд бэелэнхэй: «Эгээл ойрын ерээдүйдэ ракетэнүүдэй ниидэлгэ ехээр хүгжэхэ, социалис техникын дунда ёhотойл hуурияа эзэлхэ гээд батаар этигэнэбди». Замбуулинай дайдые ашаглажа эхилhэн үе сагай хорин жэлынь үнгэршэбэ. Үнгэрhэн сагай туршада ракетно-замбуулинай техникэ гол эрдэм наукын ашаа туhада, манай планетэ — Газарые, hарые, Үүрэй солбон ба Марс гэдэг планетэнүүдые мэдэжэ абалгын туhада, замбуулинай жама ёhонуудые, тэрэнэй хайшан гээд бии болоhые, Наран Газар хоёрой холбоое шэнжэлгын ашаа туhада эрдэмтэдэй шэнжэлэлгэнүүдые хэхэдэнь шухала бодото онол арга болонхой. Замбуулинай дайда хүнүүдэй ажахын ба соёлой хэрэглэмжэ хангаха хэрэгтэ бүри найдамтайгаар алба хэнэ. Жэшээлхэдэ, замбуулинай телевидени Москвае Хойто зүгэй ба Алас-Дурнын аяар холын районуудтай холбоо. Геологи, оксанологи, хүдөө ажахы ба ой модоной ажахы, бусад олон hалбаринууд замбуулинай албанай ашаа туhада, хэрэглэмжэдэ зорюулагдана. Энэ албанай шиидхэхэ зорилгонууд арбадахи табан жэлэй түсэбөөр тодорхойлогдонхой. Тобшоор хэлэхэдэ, замбуулинай дайда өөрыень шэнжэлгэдэ гаргашалагдаhан гаргашые харюулжа эхилбэ. Нэгэл жэшээ дурдаhууб. Уhа-hалхинай аюулай ойртожо байhан тухай — хой hалхин, далай дээрэ болодог, айхабтар ехэ хүсэтэй хой hалхин, туйлай шанга hалхин тухай — замбуулинай дайдаhаа ороной улад зондо хаhа саг соонь hэргылэн мэдээсэхэдэ, жэл бүри 800 миллион түхэриг хүртэр материальна баялигуудые алмаха арга олгоно.

Газар дээрэhээ яашье абажа шадагдахагүй шухала материалнуудые бии болгохын тула агааргүй хооhон зай, шэгнүүр дарасагүй байдал гэхэ мэтэ замбуулинай дайдадахи үзэгдэлнүүдые хэрэглэхэ асуудал шиидхэгдэжэ байна. Совет ба американ шэнжэлэгшэдэй хэhэн туршалганууд ерээдүй сагта Газар дэлхэйhээ холуур байдаг дайдада индустри байгуулгын ашаг туhатай байhые гэршэлнэ.

Хүн түрэлтэнэй гарай хүсэ, ухаан бодол хабаадуулха шэнэ оршом мэтээр Газарhаа гадуурхи байгаалиие дэлхэйн арадууд хэр зүблэрэн шэнжэлхэб, хэрэглэхэб, тэрээнhээл замбуулинай дайдые шэнжэлгын, ашаглалгын хэрэг урагшатай түргөөр дабшаха бшуу. Тиихын тула нилээд горитой арга боломжонууд бии. Советскэ Союз замбуулинай дайдые шэнжэлхэдээ, «Интеркосмос» гэжэ программын ёhоор социалис гүрэнүүдтэй, тэрэшэлэн США, Франци, Инди болон Швецитэй харилсадаг юм. Мүнөө манай орон дотор ГДР-эй, ПНР-эй, ЧССР-эй түлөөлэгшэд ниидэлгэдэ бэлдэгдэжэ байнхай. Тэдэнэр замбуулинай совет онгосонууд болон станцинуудай экипажтай хамта ниидэлгэнүүдтэ хабаадалсаха байха.

Мүнөө Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойе дэлхэйн арадуудай баяр ёhололой оршон байдалда тэмдэглэхээр бэлдэжэ байhан үедэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэнүүд онсо омогорхол баяртайгаар hанагдана: «Замбуулиниие шэнжэлэн ашаглаха талаар манай туйлаhан амжалтанууд Агуусхэ Октябриин социалис революциин hүүлээр совет арадай бэелүүлhэн социальна, экономическа, соёлой болон научна туйлай ехэ хубилалтануудые элирхэйлэн харуулна. Совет хүнүүд эгээл зоримгой hанал бодолые, эрэлхэг хүсэлые бэелүүлжэ шадаха, Ленинэй зааhан зам хадаа hалбаран мандалгын, түгэлдэр хүсэн тээшэ дабшаха гансахан үнэн зүб зам мүн гэжэ тэдэнэр бүхы дэлхэйдэ баталан харуулаа бшуу».

МОСКВА. СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ. Наада таладань «Восток» гэжэ замбуулинай онгосо түлхин гаргадаг ракетэтэеэ харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

ТЭРЭЛ ҮЕДЭ КОСМОДРОМ ДЭЭРЭ...

Хүн түрэлтэн энээнhээ хойшо газар дэлхэйhээ таhаран холодожо шадаха юм гэжэ 1957 оной октябриин 4-дэ табигдаhан Газарые тойрон дабшадаг түрүүшын совет хэмэл одон бүхы делхэйдэ мэдээсэн дуулгаа hэн. Тэрэниие ниидхүүлэн табиhан хүнүүдэй дунда инженер-оператор Борис Чеканов байгаа. ТАСС-ай тусхай корреспондент А. РОМАНОВАЙ бэшэжэ абаhан тэрэнэй домоглол хөөрөөнүүд доро толилогдобо.

— Октябриин 3-най дурасхаалта hүниие мартахын аргагүй. Ниидхүүлгэдэ бэлдэгдэhэн ракетэ зогсожо байгаа. Толи гэрэл мэтэ ялагар нюруутай ба тэрээндэ няалдаhан антеннэнүүдтэй багахан шар оройдонь табигданхай hэн. Ниидэлгэдэ бэлдэлгын түгэсхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ байба. Бултадаа — хүдэлмэришэдhөө эхилээд конструкторнууд, элитэ мэдээжэ эрдэмтэд хүрэтэрөө — нарин нягтаар, хананхатайгаар ажаллана. Энэ үдэрые хүн түрэлтэн замбуулинай дайда шэнжэлэлгын үе сагай эхин гэжэ нэрлэхэ юм гээд би, мүн минии олон нүхэд үшөөл ойндоо оруулнагүй хэбэртэй.

Ракетын ниидхүүлэгдэхын урда тээхэнэ тэрэнэй бооридо горнист бии болоодхибо. «Бултадаа шагнагты! Бултадаа шагнагты!» гэhэн хонгёо сууряатай абяан hүниин харанхые хаха сохин зэдэлбэ.

Газар дорохи командна бункер соохи пультын дэргэдэ hуурияа эзэлбэб. Эрдэмтэд С. П. Королев, М.В. Келдыш, В. П. Глушко, Н. А. Пилюгин болон бусадай нюур шарайнууд анхаралтай, гүнзэгы бодолдо абтанхай байhыень элихэнээр hананаб. Оршон ерэжэ байhан баяр ёhололто сагые эбдэхые айhан юумэндэл, аргааханаар хөөрэлдэнэ. Ракетын ниидхүүлэгдэтэр оройдоол хэдэхэн минутын үлэхэдэ, Сергей Павлович өөрынгөө орлогшо Воскресенскиидэ нигэжэ хэлэбэ:

— Ниидхүүлхээр болоо, Леонид Александрович!

Захиралтануудые хүлеэhэн операторнууд пультнуудайнгаа дэргэдэ амяа даран байгаа hэн. «Ниидхүүлхэ» гэhэн захиралта үгэхэ хүтэлбэрилэгшэ А. И. Косов перископой дэргэдэ зогсоно. Ниидхүүлгын бүхы комплекс урдань харагдана. Хойно хойноhоо захиралтанууд үгтэнэ. Одоошье:

— Ниид-хүүл-хэ! — гэжэ Косов шангаар хашхарба.

Тиихэтэйнь сасуу, кнопкоёо даражархибаб. Ракетнэ двигательнүүдэй хүнхинөөн улам шангадажа, газар доро байhан бидэнэртэ элихэнээр дуулдажа байтаа hэн. Ракетэ hаад түбэггүйгөөр ниидхүүлэгдэн табигдаба.

Бункер соо байhан бүхы хүнүүд мэнэ hаяхан ракетын ёдойжо байhан талмай дээрэ дары түргөөр гүйлдэжэ гараа бэлэй. Хэлхеэ холбоо тогтоодог операторай баяртай хоолой дуулдаба:

— Дохёо дуулдана! Уданшьегүй космодром дээрэхи динамигуудhаа бата найдамтай абяан соностоо hэн:

— Бип, бип!..

Эгээл энэ үедэ юунэй болоhыень хэлэхэ, бэшэхэ гээшэ хүшэр бэрхэшээлтэй. Шалгалтаяа амжалтатайгаар бариhан hурагшад шэнгеэр бултадаа баярлабабди. Нэгэ нэгэеэ амаршалнабди, тэбэрилдэн таалалданабди, «Ура!» хашхаралданабди. Хэнэйшье ойлгоогүй байтар митинг эхилшэбэ. Сергей Павлович тэрээн дээрэ үгэ хэлээ hэн. Нюур шарайнь баяраар халина.

— Эсэгэ ороноймнай эрхим түрүү хүбүүдэй, эдэнэй дунда манай суута эрдэмтэд Константин Эдуардович Циолковскиин хүсэhэн бодол мүнөөдэр бэелбэ. Хүн түрэлтэн газар дээрэ хододоо үлэхэгүй гэжэ тэрэ сэсэн мэргэнээр уридналан хэлэhэн юм. Хэмэл одон хадаа тэрэнэй оюун бодолой бэелмэ зүб байhые түрүүлэн баталба. Замбуулинай дайдые шэнжэлгэ эхилээ. Манай Эхэ ороной тэрээндэ эхи табиhаидань омогорхожо шадахабди.

Бултадаа омогорхол баяртайгаар альга ташабабди, «Ура!» хашхаралдабабди.

Түлхин гаргагша ракетэ болон хэмэл одые захагүй замбуулинай дайда соогуур ниидхүүлгэдэ бэлдэхэ хэрэгтэ хабаадалсаhан хүдэлмэришэдэй, мэргэжэлтэдэй, технигүүдэй, инженернүүдэй, конструкторнуудай габшагайгаар ажаллаhанайнь түлөө ахамад конструкторай баяр баясхалан хүргэхыень шагнахада, онсо удхатай, баярламаар байгаа бэлэй.

1961 оной апрель hарын мартагдашагүй тэрэ үдэр «Ниидхүүлхэ» гэhэн захиралтые дүүргэхэ зол хубида дахинаа хүртэhэн хүм. Энэ үдэр түлхин гаргагша хүсэтэ ракетэ Юрий Алексеевич Гагаринай жолоодоhон «Восток» гэжэ онгосые замби түби руу абаашаа hэн.

(ТАСС).

Байконур—Москва.

СФСР: АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ hОНИН

УЗАЙ МЕТРНУУД

сэнтэй вольфра-
молибденэй руда
хадаhаа малтан
шанаржуулдаг горно-
ргическа комбина-
нууд hэльбэгдэн заhа-
дажа байна. Эндэ
р утатай тоннель
амжалтатайгаар
бэ.
ай штольни шадар-
аруулгын үзелhаа
лгын корпус», хү-
руда шэрэхэ мантан
вейерэй хабсаралга
хилхэнь. Шэнэ тех-
ёhоор руда гурил
олотороо тээрмэдэг-
hатай холигдожо,
тын соргонуудаар
гын фабрикада
хэ юм.
малтагдаhан руда
болоhон дүүжэн
ар гүйсэд шэрэхэ ар-
болгогдожо байна:
харгы hүүлшынхеэ
гдана». 1980 он бо-
нэ хадаhаа руда мал-
га хоёр дахин ехэ
о юм. Тиихэдэ 1,5
үндэр хадаhаа
аргаар ру-
эхилхээр түсэб-
. Энэ хадаhаа аб-
руда малтагдаhан 700
тай худагаар бутаруулгын узелда «хүргэгдэхэ» болоно. Тиимэ хоёр худаг малталга энэ жэлэй эсэстэ дүүргэгдэхээр түсэблэгдэнэ.

Э. МАЛЬБАХОВ,
ТАСС-ай корр.

Тырнауз. Кабардино-Балкарай АССР.

ГАЗАР ДОРОХИ УhАЛУУРИИН СИСТЕМЭ

Чечено-Ингушетиин губи таладахи Надтеречнэ районие хүдөө ажахын ургамалнуудай тогтууритай hайн ургаса абадаг нютаг болгохоор шиидхэгдэнхэй. Эндэхи газар уhалха онсо илгаатай уhалууриин системэ баригдаhан байна.

Асбоцементын зүйлнүүдээр хэгдэhэн соргонууд газар доогуур табигданхай. Мүн уhа «суглуулха» гидрантнууд тодхогдоhон байна. Иимэ шэнэ арга хэрэглэдэг болоhоной ашаар уhан ашаг ехэтэйгээр хэрэглэгдэнэ, мүн хахалагдадаг газар алмагдана. Эндэхи hайнаар уhалагдаhан газар дээрэhээ шэнисын, кукурузын, виноградай баян ургаса абтаба. Ороохо таряа гүрэндэ худалдаха түсэбөө районой ажахынууд 1,5 дахин үлүүлээ.

Хадата хизаарай уhалууриин ажахы хадаа мүнөө үсын орёо комплекс болонхой. Тэрэ комплексын бодхоогдоhоной ашаар эндэ 130 мянган гектар тарялан, 670 мянган гектар бэлшээри уhалагдадаг болоо.

Г. НАСОНОВ,
ТАСС-ай корр.

Грозный

МОДОН ТУХАЙ АНХАРАЛ

«Галено-фармацевтическэ фабриканууд» гэhэн шэнэ адресаар Лахколампинска леспромхозой продукци эльгээгдэдэг болонхой. Эм домдо ородог дабирхай Карелиин модо бэлэдхэгшэд уйhанhаа абадаг болоhон байна.

Ашаг үрэ ехэтэйгээр модо хэрэглэдэг болоhон Лахколампиин модошод «үндэhэнhөөнь үзүүртэнь хүрэтэр — бултыень хэрэглэхэ!» гэhэн урила доро хүдэлнэ. Ой модоной промышленностьда хюрөөгэй хибэдэhэн заатагүй гарадаг гээшэ. Теэд эндэ хибэдэhэнэй заводууд үгы юм. Модоной үлөөдэhэн целлюлозно-саарhанай комбинадуудта эльгээгдэжэ, үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Модоной үлөөдэhэнhөө олон янзын продукци эндэхид абадаг.

Леспромхозой директор А. Белятко автономито республикын түрүү дүй дүршэлэй hургуулиин хүтэлбэрилэгшөөр баталагданхай. Лахколампиин модошодой онол аргые хэрэглэн, «Кареллеспром» нэгэдэлэй предприятинууд модо бэлэдхэлгэеэ 2,5 миллион кубометрээр бага болгоhон байна. Тиигэбэшье модонhоо абадаг продукцинь нилээд ехэ болонхой. Модон тухай ехэ анхарал табижа, hайнаар хэрэглэдэг болоhоной ашаар иимэ үрэ дүн туйлагдаhан байна.

Н. МИЛОВ,
ТАСС-ай корр.

Лахколампи.
Карелиин АССР.

ВУЗУУДАЙ «ЭХЭ»

Казаниин В. И. Ульяновай (Ленинэй) нэрэмжэтэ гүрэнэй университедтэ шэнэ отделени нээгдэбэ. Россин Федерацида түрүүшынхеэ нээгдэhэн энэ отделенидэ 50 хүн «Экономическа кибернетикэ» шудалжа эхилээ. Энэ отделени дүүргэhэн мэргэжэлтэд үйлэдбэри ударидан хүтэлбэрилхэ автомат системэнүүдые нэбтэрүүлдэг, ашагладаг болохо юм.

Экономическа кибернетикэ хадаа манай ороной эгээл урданай энэ университедэй хорин табадахи мэргэжэл болоно. Тус университедэй нээгдэhээр 1978 ондо 175 жэл болохо юм. Энэ үе соо эндэ 46 мянган мэргэжэлтэ бэлдэгдэhэн байна. Университедэй найман факультедтэ мүнөө 10 мянган студент hурана. Университедэй аудитори hаяар үргэн болохо юм: хорин дабхартай hуралсалай шэнэ корпус соо механико-математическа, түүхын-филологическа, географическа факультедүүд, мүн библиотекэ байрлахаар хараалагдана.

«Казаниин вузуудай эхэ» гээд энэ университедые нэрлэдэг юм. Совет засагай үедэ авиационно, медицинын химико-технологическа, финансын-экономическа институдууд энэ университедhээ «hалгаардаhан» байна.

Революциин урда тээ Казанска губерни эрдэм ном мэдэлгээр hүүлшын hууринуудай нэгые эзэлдэг байhан юм. Мүнөө автономито республикын гурбадахи хүн бүхэн эрдэм номдо hурана. Дээдэ ба тусхай дунда эрдэмтэй 312 мянган мэргэжэлтэ республикын арадай ажахыда хүдэлнэ.

Н. СОРОКИН,
ТАСС-ай корр.

Казань.

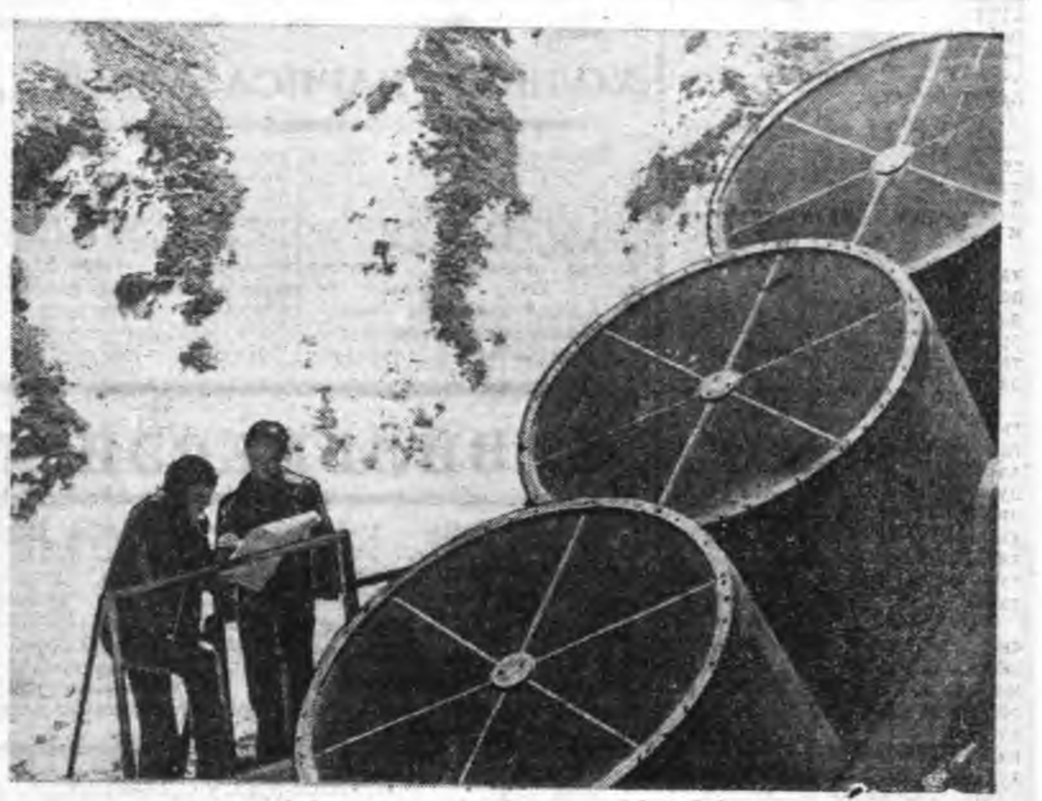

Совет засагай жэлнүүдтэ казах арад соёл культурын, эрдэм шэнжэлгын талаар гайхамшаг амжалтануудые туйлаа. Хубисхалай урда тээ нэгэшье дээдэ hургуулигүй, эрдэм шэнжэлгын нэгэшье эмхи зургаан үгы байhан Казахстанда наукануудай Академи байгуулагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй АН-эй Лебедевэй нэрэмжэтэ физическэ институдай замбуулинай элшэ шэнжэлдэг станци.

ТАСС-ай фотохронико.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

ХЭЛСЭЭ БАТАЛХА ЗАМ ДЭЭРЭ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко США-гай президент Дж. Картертай, гүрэнэй секретарь С. Вэнстэй Вашингтондо хэлсээнүүдые хэһэн байна.

Энэ хадаа шухала хэлсээнүүд байгаа. Америкын ниислэл хотодо совет гадаадын хэрэгүүдэй министрэй Холбоото Штадуудай шэнэ президенттэй хэһэн гансашье түрүүшын уулзалга байһаараа шухала бэшэ ааб даа. Вашингтондо совет-американ харилсаануудай гол шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ бшуу. Эдэ асуудалнууд гансашье хоер гүрэндэ бэшэ, мүн бүхы дэлхэйн арадуудай аюулгүй байдалда түрүүшын ээлжээнэй удха шанартай ха юм.

Стратегическэ добтолхы зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар зарим тэды хэмжээнүүд тухай 1972 ондо баталагдаһан саг зуурын хэлсээнэй хүсэндөө байха болзор энэ жэлэй октябрин 3-да дүүрэхээ байһан тухай нэн түрүүлэн эндэ хэлэгдэнэ. Табан жэлэй турша соо шэнэ, бүри үргэн ехэ хэлсээн зохёогдохо гэжэ хараалагдаһан байгаа. Ерээдүйн хэлсээнэй гол баримта дүримүүд тухай 1974 ондо Владивостогто Л. И. Брежневэй тиихэдэ США-гай президент байһан Дж. Фордтой уулзалгын үедэ үгээ ойлголсоһон юм. Тусхайлан хэлэбэл, стратегическэ добтолхы зэбсэгүүдэй дээдэ захын тоо тодорхойлогдоо һэн.

Гэхэ зуура, оройдоошье совет талын гэмээр бэшэ тиимэ хэлсээн зохёон хараалагдаагүй байһаар. Вашингтондо Дж. Картер түрүүтэй шэнэ захиргаанай засаг түрэеэ хүтэлжэ ороходонь, Владивостогто баталагдаһан хэлсээн дахин хаража үзэмөөр асуудал болошоһон байба ха юм. Энэ жэлэй мартын һүүл багаар Москвада США-гай гүрэнэй секретарь С. Вэнсын совет хүтэлбэрилэгшэдтэй түрүүшынхэ уулзаха үедэ американ тала Советскэ Союзай аюулгүй байдалай аша туһада хохидол ушаруулмаар нэгэ талын булюу байдалтай болохо гэжэ эрмэлзэнэ гээд элирээ һэн. С. Вэнсын Москвада асарһан дурадхалнууд, нэгэ талаһаа, стратегическэ буу зэбсэгэй зарим зүйлнүүдые, тодорхойлон дурдабал, байгуулагдаһан, туршагдаһан, американ армиие зэбсэгжүүлхэеэ байһан «далита ракетанууд» гэдэгүүдые зохёон хараалагдажа байгаа хэлсээндэ оруулаагүй һэм шуу. Нүгөө талаһаань, эдэ дурадхалнууд буу зэбсэг тушаа тогтоогдохо дээдэ захын тоос эрид доошолуулха, тиихэдээ манай оронһоо США-гай гол түлэб гээгдэдэг буу зэбсэгэй талаар эрид дооцолуулха ябадал хараалһан байгаа. Американ дурадхалнууд буруушаагдаха ёһоороол буруушаагдаа һэн.

Ушар иимэһээ Вашингтондо болоһон хэлсээнүүд тон ехэ һонирхол түрүүлжэ, дэлхэйн олониитын анхарал хандуулһан байна. Эдэ хэлсээнүүдэй дүнгүүд совет-американ хамтын хоёр документ дотор найруулагданхай.

Стратегическэ добтолхы зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай шэнэ хэлсээ баталхаар шиидэнги байһанаа Советскэ Союз ба Холбоото Штадууд батадхан гэршэлээд, энэ хэлсээ бэлдэхэ хүдэлмэриие һаяын сагта дүүргэхын тулада эдэбхитэй хэлсээнүүдые үргэлжэлүүлхэ һанаатай байһан тухайгаа тэдэнэр эдэ документнүүдэй түрүүшынхи соонь мэдүүлээ. Тиигэхэ зуураа, хоёр тала аб адли мэдүүлгэнүүдые хээ. Болзоройнь октябриин 3-да дүүрэхэеэ байһан хэлсээндэ таарашагүй ямар нэгэн ябуулга хэхэгүй гэжэ эдэ мэдүүлгэнүүд соонь эли тодоор харуулагданхай.

Мүнөө хүсэндөө байгаа договорнууд болон хэлсээнүүдэй үндэһөөр хоёр ороной хоорондохи харилсаануудые болохотойгоор, найдамтай тогтууритайгаар саашадань хүгжөөхэ эрмэлзэл хамтын нүгөөдэ документ соонь элирхэйлэн мэдүүлэгдэнхэй. Бии байгаа шиидхэгдээгүй асуудалуудые али алинда зүйтэй һайнаар шиидхэхын тулада эдэбхитэй хүсэлэл оролдолго гаргаха шухала гэжэ нэгэн доро онсолон тэмдэглэгдээ.

Бусад оронуудай хэблэл мэтэ, Вашингтондо болоһон эдэ хэлсээнүүдэй хойноһоо ехэ хёрхоор адаглаһан американ хэблэл иигэжэ тэмдэглээ һэн. Хоёр ороной гаргаһан иимэ хүсэлэл оролдолго гансашье Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай арадуудай аша туһатай бэшэ, мүн уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулгын аша туһатай, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлгэтэй тааралдана.

МОЗАМБИК:

СҮЛӨӨТЭ ТҮРҮҮШЫН ҺУНГАЛТА

Сентябриин 25-да Мозамбигай Арадай Республикада оронойнь түүхэдэ анха түрүүшын демократическа, сүлөөтэ бүгэдэ ниитын һунгалта эхилһэн байна. Хэдэн шатада үнгэргэгдэжэ, декабриин 4-дэ дүүрэхэ энэ дуугаа үгэлгын үедэ 8 мянга гаран депутадууд — түрүүн һууриин тосхонуудай, районуудай ба провинцинуудай, һүүлээрнь гүрэнэй засагай дээдэ органой — НРМ-гэй Арадай суглаанай депутадууд һунгагдаха юм.

Бэеэ даанхай байдалтай болоһон хоёр жэлэй турша соо һүрөөтэй ехэ амжалтануудые туйлажа, Мозамбигай арад зон сүлөөтэ түрүүшынгээ һунгалтые уттаба. Олохон промышленна предприятинууд гүрэнэй хиналтада абтанхай. Ороной байгаалиин баялигуудые хариин монополинуудай арьяатан шунахайгаар эдлэхэ ябадал болюулагданхай. Эрхим мэргэжэлтэй национальна кадрнуудые бэлдэхэ тушаа яаралтай хэмжээнүүд абтанхай. Мозамбигай хүдөө тосхоной түхэл шарай үндэһөөрөө хубилжа байна. Тэндэ гүрэнэй ажахынууд, үйлэдбэриин кооперативууд байгуулагдана. Бүхы һургуулинууд ба больницанууд гүрэнэй мэдэлэй болонхой. Ажалшадай материальна һуудал байдал һайжаруулха тушаа үргэлжэ ехэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдээ. Бүри һая болотор, колониализмын үедэ хүн зонойнь 90 процентын уншажа, бэшэжэ шадахагүй байһан энэ орон үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые түргөөр усадхажа байна.

Колониализмын хүшэр хүндэ хойшолонгуудые тон богони болзор соо үгы хэхэ гээшэ бэлэхэн хэрэг бэшэ. Экономикодонь үшөөл нилээд горитой үмсын сектор бии байһаар. Шэнэ байдал байгуулха замаар ороной урагшаа дабшаха тума зоруута һаад татадаг, хорото һүйдхэл хэдэг дарлагша ангинуудай эсэргүүсэлтэ улам ехэ болоно. Арадай засагай нэрэ хүндынь бууруулхын тулада империалис нөмнол ямарханшье шалтаг хэрэглэдэг байха юм. Хүнүүдэй ухаан бодолой түлөө буржуазна мухар һүзэгһөө сүлөөлһэн шэнэ хүниие хүмүүжүүлхын түлөө хэгдэдэг тулалдаае ФРЕЛИМО парти үшөө диилэн шүүхэ ёһотой.

Ороной ерээдүйн сагта хүгжэхын тулада мүнөөнэй һунгалта политическэ туйлай ехэ удхатай. Кандидадуудые дэбжүүлхэ үедэ нэн түрүүн ажалшадта тэдэнэй ямар хабаатай байһаниинь, патриотизм, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ тэдэнэй оруулһан хубита, социализмын уг зорилгодо хэр зэргэ үнэн сэхэ байһаниинь хараада абтаһан юм. Мозамбигай түүхэдэ анха түрүүшынхээ феодалнууд ба капиталистнууд бэшэ, харин арад зоной бодото түлөөлэгшэд оронойнгоо хуби заяа шиидхэхэнь гээшэ. Бүгэдэ ниитын һунгалта хадаа ФРЕЛИМО партиин хүтэлбэри доро шэнэ общество байгуулжа эхилхэ хүдэлмэришэдэй, таряашадай ба революционно интеллигенциин холбоо барисаае бүри ехээр бэхижүүлхэ байха.

Мозамбигай арад зон ажал хэрэгээ һайнаар эхилбэ. Национальна талаараа һэргээн бодхоолгын, хүгжөөлгын асари ехэ зорилгонуудые шиидхэхэ байна. Харин гаталха замайнь эсэстэ—социалис общество байгуулгын арюун һайхан зорилго уттанал.

ШАНГА АРСАЛДААНАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

Ороной правительствада оролсодоггүй тон томо партиин — Японой социалис партиин ээлжээтэ съезд Токиодо боложо, парти доторой шанга тэмсэлэй оршон байдалда үнгэрбэ. Шухала хэдэ хэдэн асуудалнуудаар съездын 500 шахуу делегадууд (тэдэнэй дунда-парламентын 179 гэшүүд) нэгэн адли һанамжатай боложо шадабагүй. 40 үдэрэй туршада үргэлжэлхэ парламентын сессиин сентябриин 29-дэ нээгдэһэнтэй дашарамдуулан, съездын хүдэлмэридэ забһарлалга хэхэ, тиигээд декабриин эхеэр тэрэнээ дахин һэргээхэ гэжэ шиидхэгдэһэн байгаа.

Съездын делегадуудай гол анхаралда хоёр шухала асуудал: һүүлшын һунгалтын үедэ партиин урагшагүйдэһэнэй шалтагаанууд ба анги можо бололгые усадхаһанай ашаар тэрэнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ асуудал табигдаһан юм.

Үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ, мүн энэ жэлэй эхин дээрэ орон доторнь правительствада оролсоогүй хүсэнүүдтэ онсо таатай зохид оршон байдал тогтоогдоо һэн. Зонхилхы либерально-демократическа партида ба правительствын бүлэг хүнүүдэй дунда эдилгэ абадаг ябадалые эли тодоор харуулһан «Локхидай» хэрэг тушаа уршаг татаһан элишэлгэ, дотоодын политикын горитой ехэ асуудалнуудые консерваторнуудай шиидхэжэ шадахагүй байһан тухай гэршэлһэн үргэлжэлжэ байгаа экономическа доройтолго хадаа ЛПД-дэ һунгагшадай этигэдэг байһан этигэлые нилээд ехээр муудхаагаа. Иимэ эрхэ байдалда зүүнэй СПЯ ба КПЯ партинууд парламентда түлөөлэгдэдэг өөһэдынгөө түлөөлэгшэдэй тоо олон болгохо гэжэ һанаһан байгаа. Гэбэшье энэ жэлэй зун дээдэ палатые һунгаһан һунгалта мэтэ, үнгэрэгшэ жэлэй эсэс багаар доодо палатые һунгаһан һунгалтада тэдэнэр һанаһандаа хүрэмөөр үрэ дүн туйлажа шадаагүй. ЛПД-дэ урмаа хухарһан һунгагшад эдэ хоёр партиие дэмжэхэ гэжэ шиидээгүй бшуу. Эдэ партинууд һунгалтын үедэ нэгэн адли ябуулга ба хамтааран дэбжүүлһэн кандидадууд тухай үгээ ойлголсожо шадаагүй, тиигээд «дунда зэргын замай» партинуудта—демократическа социализмын ба Комэйто партинуудта дуугаа үгөө ха юм.

Арад ниитын дунда, тусхайлан хэлэбэл, профсоюзууд дотор хүдэлмэри бирагүйгөөр ябуулагдаа, энэ хадаа урагшагүйдэлгын шалтагаан мүн гээд, партиин олохон гэшүүд тоолоно гэжэ съездын урда тээхэнэ болоһон һунгалтын дүнгүүдые зүбшэн хэлсэлгэ гэршэлэн харуулаа. Эмхидэһэн 10 миллион ажалшадай 6,5 миллион шахууень өөһэдынгөө зэргэнүүдтэ нэгэдүүлдэг профсоюзуудай генеральна соведэй ба бэеэ даанхай профсоюзуудай хэлхеэ холбооной соведэй гэшүүдэй дунда гол түлэб хүдэлхэ зуураа, парти хадаа Японой ажалай конфедераци, жэжэ һалбаринуудай профсоюзууд дотор, тэрэшэлэн олон миллион таряашадай дунда өөрынгөө нүлөө бэхижүүлхын тулада юушье хээгүй шахуу юм. Эдэ дутагдалнуудые усадхалгада гол анхаралаа хандуулхыень хүтэлбэрилэгшэдөө уряалха зуураа, партиин гэшүүд болбол орон дотор СПЯ-гай нүлөөнэй ургахада, һаад ушаруулдаг анги можо болохо ябадалые усадхаха шухала гэжэ онсолон тэмдэглээ һэн.

Гэхэ зуура, гол асуудал—арад ниитэтэй тогтоодог холбоо барисаагаа бэхижүүлгэ — съезд дээрэ хоёрдохи ээлжээндэ түригдэшэһэн байгаа. Хитадшуу хараа бодолоороо мэдээжэ болоһон парти доторхи тусхай бүлэгүүд делегадуудые энэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэһээ хадууруулан, партиин зуридэлые шэнэдхэн хубилгаха, мүн хүтэлбэрилэгшэдые һунгаха гурим хубилгаха тухай үгэ буляалдаа тэдээндэ баадхаһан байха юм. Съезд дээрэ анги можо бололгын шанга тэмсэл дэлгэрүүлжэ, тэдэнэр социализмын обществодо нэгэдэн добтолоо. Партиин нэгэдэлые бэхижүүлхын түлөө тэмсэдэг тэрэнэй зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүд энэ обществые тойроод бүлэг болон суглардаг байна. Энэ обществодо хашалта хэхэ гэжэ һэдээд, баруунай реформис бүлэгүүдэй элитэ гурбан түлөөлэгшэд СПЯ-һаа гаража, өөһэдын парти байгуулжа эхилбэбди гээд мэдүүлээ.

Тиихэлээрээ съезд дээрэ үзэгдэһэн парти доторой горитой арсалдаануудай оршон байдал партиин урда табигдажа байгаа асуудалнуудые шиидхэхэ арга замуудые хараалхадань. СПЯ-гай 50 шахуу гэшүүдые түлөөлдэг делегадуудта һаад ушаруулба бшуу. Япон социалистнуудай бүри һаяын ерээдүйдэ эдэ арсалдаануудые дабан гаража, шухала асуудалнуудаар хараа бодолоо зүбшөөлсэжэ, анги можо бололгые дабан гаража шадаагүй һаань, партида дотоодын кризис бүри шангадаха байна. Тиигэбэлнь арад ниитын дунда тэрэнэй үзүүлдэг нүлөөн дам саашадаа бага боложо магад.

О. АНИЧКИН,
А. ОСИПОВ,
Ю. ВДОВИН.
(ТАСС).

Японодо зэбсэгтэ хүсэнүүд улам үргэдхэгдэжэ байна. Мүнөө үедэ японой бэеэ хамгаалгын хүсэнүүдэй багаи сэрэгтэ 180 мянган, далайн сэрэгтэ 39 мянган, агаарай хүсэнүүдтэ 42 мянган хүн тоологдоно.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хигасифудзэ полигон дээрэ болоһон һуралсалай үедэ. ТАСС-ай фотохронико.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Телеграф Телефон радио

ВАШИНГТОН

США-гай ПРЕЗИДЕНТЫН ПРЕСС - КОНФЕРЕНЦИ

ТАСС

Президент Дж. Картер ээлжээтэ пресс-конференци үнгэргэхэдөө, стратегическэ добтолхы буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай совет-американ хөөрэлдөөнүүд тушаа тогтожо хэлэбэ. СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкотай Вашингтондо хоёр дахин уулзаха үедөө совет талын хараа шэглэлэй таарамжатай байһыень мэдэрбэб гэжэ президент хэлэбэ. Харин США ээлжээндээ харилсаа холбоо тогтоохые оролдохо байна.

Стратегическэ добтолхы буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай хөөрэлдөөнүүдые амжалтатайгаар үнгэргэлгэ ядерна туршалгануудые хорихо, ядерна буу зэбсэгүүдые тараахагүй гэһэн хэрэгтэ амжалта туйлаха арга олгохо байна гээд Дж. Картер хэлэбэ. Тэрээнһээ гадна, энэнь хоёр ороной хоорондохи харилсаае һайжаруулха юм гээд президент тэмдэглээ.

Президентын хэлэһэнэй ёһоор, Советскэ Союзтай хэһэн хөөрэлдөөнүүдтэ «зарим тэды амжалта» туйлагдаа. Арсалдаата асуудалнуудай нилээд үсөөрөө. Гэбэшье хоёрондомнай бии байһан арсалдаануудые шиидхэхын тула үшөө яһала ехэ саг хэрэгтэй байна гэжэ тэрэ тоолоно. Манай түлөөлэгшэд мүнөө Женевэ бусажа ошохонь.

НЬЮ-ЙОРК

БҮТЭМЖЭТЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXII сесси дээрэ уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар дэлгэрэнгы хөөрэлдөөнүүд боложо байна. Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха, дайнай аюул сараха, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха тухай һанаагаа зобожо байһанаа олонхи делегадууд гэршэлнэ.

XX зуун жэлэй гол үйлэ хэрэг гэжэ тоологдохо ёһоороол тоологдодог Агууехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойн урда тээхэнэ энэ сесси боложо байна гээд Болгариин гадаадын хэрэгүүдэй министр П. Младенов тэмдэглээ.

1917 ондо абтаһан Эб найрамдалай декредһээ мүнөө үеын эб найрамдалай программа хүрэтэр Советскэ Союзай гаталһан зам бүгэдэ ниитын эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха ба зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха, бүхы гүрэнүүдэй бэеэ дааһан байдалай эрхэнүүдые хүндэлхэ, эдэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, колониализм болон расизмын үлэгдэлнүүдые усадхаха, уласхоорондын харилсаа холбоо үргэнөөр хүгжөөхэ талаар шэглүүлэгдэһэн шууд сэхэ политикаараа онсо шалгарна. Энэ политикые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлһэнэй ашаар хүн түрэлтэн гуша гаран жэл соо дайнай аюул түбэгүүдые үзэнэгүйл.

Мүнөө үеын гол шухала асуудал болохо буу зэбсэгүүдые хуряалгада дэлхэйн арад үндэһэтэдэй хабаададаг энэ эмхи бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ зорилготой гээд Грециин гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Бициос тэмдэглээ. Шахардуу байдал һуларуулгые, буу зэбсэгүүдые хороолгые бүхы дэлхэйн районуудта дэлгэрүүлхэ шухала. Ядерна, мүн бэшэшье түхэлэй буу зэбсэгүүдые хуряаха ёһотойбди. Эгээл иимэһээ буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар бүхэдэлхэйн конференци зарлаха тухай Советскэ Союзай дурадхалые Греци һайшаан дэмжэнэ.

Югославиин президент И. Броз Титын хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошожо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневтэй хэһэн хөөрэлдөөнүүдыень СФРЮ-гэй Союзна Гүйсэдхэхэ вечэй Түрүүлэгшын орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй талаар союзна секретарь М. Минич үндэрөөр сэгнэбэ.

Уласхоорондын оршом соо эб найрамдалай ба дэбжэлтын хүсэнүүдэй аша туһада һайн хубилалтанууд болоһон байна гэжэ тэмдэглэхэдээ, М. Минич иигэжэ мэдүүлээ: Уласхоорондын шахардуу байдал саашадань һуларуулха, дэлхэйн бүхы районуудтахи түгшүүрилтэ байдалые амгалан болгохо замда шиидхэхы алхам хэхын тула ехэ оролдолго гаргахаар саг үнинэй ерээ.

Мексикын гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Роэль үгэ хэлэхэдээ, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, ядерна буу зэбсэгүүдые ба бусад түхэлэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдые усадхахын түлөө, буу зэбсэгүүдээ бүгэдэ ниитээрээ бүрин хүсэдөөр хуряаха нүлөө ехэтэй хэмжээнүүдые абахын түлөө тэмсэхэ шухала гэжэ мэдүүлбэ.

ПАРИЖ

ХОЛБОО БАРИСААМНАЙ ХҮГЖӨӨГДЭНЭ

ТАСС

Промышленность болон худалдаа наймаанай талаар франко-совет харилсаа холбоон саг үргэлжэ хүгжөөгдэжэ байна гээд Франциин худалдаа наймаанай министр Андре Росси мэдүүлбэ. Хоёр ороной хоорондо худалдаа наймаанай хэмжээн хэлбэришэгүйгөөр ургажа, 1976 ондо 10 миллиард франкһаа үлүү болоһон байна гээд тэрэ ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө тэмдэглээ. Байгша оной түрүүшын долоо һара соо манай оронуудай хоорондохи худалдаа наймаанай хэмжээн, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, 25 процентээр ургаһан байна гэжэ министр сэдьхэлээ ханангяар мэдүүлбэ.

Эдэ тоо, баримтануудые дурдахадаа, һүүлэй гурбан жэл соо Советскэ Союзай ба Франциин хоорондохи худалдаа наймаанай хэмжээн хоёр дахин ургажа, 1970—1974 онуудайхитай сасуулбал, 1975—1979 онуудта хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаае гурба дахин үргэдхэхэ гэһэн зорилгомнай амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна гээд А. Росси хэлэбэ.

Ойрын табан жэл соо франко-совет харилсаанай хараа түсэбүүд үндэр ехэ байна гэжэ Франциин гадаадын худалдаа наймаанай министр сэгнэнэ.

РИМ

М. ВИЛЬНЕРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Ливанай урда хубида буудалдаанай зогсоһонтой дашарамдуулан. Израилиин Компартиин ЦК-гай Генеральна секретарь М. Вильнер хэблэлдэ мэдүүлгэ хэбэ. Дэлхэйн олониитын баалалта доро Израилиин правительство сэрэгүүдээ Ливанай газар дайда дээрэһээ гаргаха ушартай болоо гээд тэрэ тэмдэглээ. Американ империализмын тухиралга дэмжэлгэ доро Израилиин сэрэгүүд Ливанай газар дайда руу добтолон ороһон байна. Иимэ ябуулга нэн түрүүн Палестинын эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ шанга сохилто үгэхэ, араб болон уласхоорондын оршом соо Палестиные сүлөөлхэ эмхиин хараа бодолые һуларуулха зорилго табиһан байгаа.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулха хэрэгтэ ООП болон Араб гүрэнүүдһээ американ империализмын ба Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй аша туһада буултануудые хэхэ гэжэ эрмэлзэһэн Бегинэй правительствын ба гадаада далайн саанахи харгалзагшадайнь зүгһөө сэрэгэй шэнэ һүйдхэлтэ ябуулганууд хэгдэхэдээ магадгүй гэжэ М. Вильнер шууд сэхээр һэргылнэ.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» сентябриин 28-да үнгэргэгдэһэн 39-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Зургаан номер хэншье таагаагүй. Хүнгэлэлтэтэ шар — 5.000 түхэриг (1 карточка). табан номер тааһан хүнүүд — 5.000 түхэриг (8 карточка), дүрбэн номер таагшад — 120 түхэриг (1.541 карточка), гурбан номер тааһан хүнүүд 5 түхэриг (30.411 карточка) абаха;

«СПОРТЛОТО-2»: Зургаан номер хэншье таабагүй. Табан номер тааһан хүнүүд — 2.906 түхэриг (18 карточка), дүрбэн номер таагшад — 50 түхэриг (1.186 карточка), гурбан номер тааһан хүнүүд 3 түхэриг (20.079 карточка абаха байна.

39-дэхи тиражай шүүбэринүүд октябриин 9-һөө ноябриин 9 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

«СУББОТЫН СПОРТЛОТОГОЙ» ТИРАЖ

«Субботын спортлотогой» октябриин 1-дэ үнгэргэгдэһэн тираж:

1-дэхи тираж: 5 (дүрэ буляалдаан), 13 (академическэ һэлюурдэлгэ), 14 (байдарка ба каноэгээр һэлюурдэлтэ), 27 (табан зүйлэй мүрысөөн), 29 (мэргэн буудалга);

2-дохи тираж: 4 (бокс), 11 (гимнастика), 16 (мори урилдаан), 24 бүмбэгөөр наадалга), 31 (гимнастика).

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Ехэ замай шатанууд» — Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. С. Семеновой статья. (Эхиниинь. Түгэсхэлынь — 2-дохи хуудаһанда). «Ойн баярай жагсаалые габшагайгаар түгэсхэе» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Үндэр эрхэ, хүндэтэй уялга» — А. Кудряшовой статья. «Тимлюйн цемент» — фоторепортаж. «Габшагай ажалаар харюусахабди» — И. Ивановой корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда. «Зохёон байгуулагшадай бата хани нүхэсэл» — Б. Махатовай статья. «Бидэ БАМ шэлээбди» — Т. Тхендзиина статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Түүхын шэгнүүр дээрэ» — АПН-эй материал. Уласхоорондын шэнжэлэл.

СЭНХИР ЭКРАН

ВТОРНИК, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00 — Шэнэ һонин. 8.10 — «Зураг бүхэндэ — наран!». 8.25 — «Легенда о старом маяке». мультфильм. 8.45 — Н. Погодин. «Человек с ружьем». Гүрэнэй академическэ Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ театрай фильм-зүжэг. 11.05— Забһарлалга. 14.05 — Дамжуулгын программа. 14.10 — Үхибүүдэй уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай концерт. 14.55 — **Совет Социалис Республикануудай Союзай Конституциин (Үндэһэн хуулиин) проектые зүбшэн хэлсэхэ СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сессиин нээлгэ.** Кремлиин Ехэ Ордонһоо дамжуулга хэгдэхэ. Һүүлээрнь «СССР-эй арадуудай дуун ба хатар» 18.00—19.00 — «Эрдэм ба замбуулин» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд харуулагдаха. 19.55 — «Парти — манай ажал хэрэгэй мүнхэлэлгэ». Совет поэдүүдэй шүлэгүүд.

Улаан-Үдэ. 20.20 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 20.30 — «Время». **СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сесси дээрэ.** Һүүлээрнь совет дуунуудай концерт. 22.30 — Дамжуулгын программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.15 — Телевизионно һонин. 19.35 — «Манай айлшад».

«Орбита». 20.20 — А. Островскиин дуунуудай темэдэ фантази.

САГАЙ УЛАРИЛ

Октябриин 5—6-да нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Зарим нютагуудаар ноймтон саһан орохо. Баруун тээһээ 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 3—8 градус дулаан байха. Хойто аймагуудаар 7—12 градус хүйтэн болохо.

Манай адрес, телефонууд
Индекс: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76; отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61.

Типография управ
делам издательств, пол
книжной торговли
Министров БурАССР.
Н-01723. Зак